

Nr 9.

Ankom till Riksdagens kansli den 24 maj 1910 kl. 2 e. m.

Särskilda utskottets nr 3 utlåtande, nr 1, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om sjukkassor, dels ock i anledning af densamma väckta motioner.

Genom en den 29 april 1910 dagtecknad proposition nr 204 har Kungl. Maj:t under åberopande af propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit Riksdagen att antaga nedan intagna förslag till lag om sjukkassor.

I sammanhang med denna proposition, hvilken hänvisats till utskottet, har utskottet till behandling förehaft i anledning af propositionen väckta, likaledes till utskottet hänvisade motioner inom Andra kammaren nr 306 af herrar J. James Gibson, Karl Starbäck, Th. Fürst, Edvard Wavrinsky och Knut Kjellberg med instämmande i motionens syfte af herr Rob. Karlsson; nr 313 och 314 af herr R. Hagberg samt nr 315 af herrar J. Th. Johansson från Stockholm och K. A. Tengdahl.

Den uppfattning, hvilken ligger till grund för herr *Gibsons m. fl.* motion, torde kunna till sina hufvuddrag återgifvas sålunda: Herr Gibsons
m. fl. motion.

Socialförsäkringens alla grenar hade till gemensamt ändamål att genom af staten anordnad försäkring skydda medborgare för de ekonomiska följder, hvilka uppstode på grund af omständigheter, som utan den enskildes eget förvällande beröfvat honom möjligheten till förvärf af utkomst. Här af följde, att de särskilda försäkringsgrenarna stode i intimt samband och att de fördenskull, där ett successivt reglerande af dem ifrågakomme, borde hvar för sig så ordnas, att de i önskvärd grad till inbördes lättnad samverkade för den gemensamma uppgiften.

Genom erfarenheten vore afgjort, att ett fullständigt genomförande af socialförsäkringens icke kunde ske lika framgångsrikt på grundvalen

af frivillighet som medelst införande af tvång till försäkring. Och själf-fallet vore, att skilda grenar af socialförsäkringen icke kunde byggas på olika grundval utan att effektiviteteten och sammanhanget dem emellan vedervågades. — Nu utgjorde sjukförsäkringen hela socialförsäkringens grund, och den borde därför byggas så, att den blefve ett grundläggande organ för de öfriga grenarna. För detta ändamål fordrades i främsta rummet, att plikt till sjukförsäkring infördes. Då nu den af Kungl. Maj:t genom ifrågavarande proposition föreslagna lagstiftningen om sjukkassor vore grundad på frivillighet, vore enligt det sagda redan af detta förhållande tydligt, att densamma icke kunde väl fylla platsen såsom ett led i en enhetligt uppbyggd social försäkringslagstiftning. Detta visade sig också vara fallet, i det förslaget endast delvis förmått aflägsna de brister, som ur social synpunkt vore förknippade med en frivillig sjukkasseverksamhet.

Den sociala sjukförsäkringen borde tvifvelsutant vara obligatorisk. Emellertid ägde vårt land redan en mycket erkännansvärd och omfattande frivillig sjukkasseverksamhet, och det vore väl möjligt, att en del af dessa sjukkassor ej komme att finna med sin fördel förenligt att ombilda sig, så att de kunde fylla uppgiften att vara organ för den obligatoriska försäkringen. Dessa kassors berättigade intressen borde tillgodoses och skyddas, och en lag om obligatorisk sjukförsäkring borde ej lägga hinder i vägen för den fria utveckling, de för sina beaktansvärda sträfvanden önskade. Deras uppgift skulle hufvudsakligen blifva att vara bärare af den fria sjukförsäkringen, hvilken vid sidan af den obligatoriska hade sin stora, supplerande, nationalekonomiska betydelse.

För det närmare utförandet af de skäl, motionärerna åberopa för sin hemställan, får utskottet hänvisa till motionen, hvilken vidfogats detta utlåtande.

På grund af hvad i motionen anförts hemställa motionärerna,

»att Riksdagen med afslag å Kungl. Maj:ts proposition nr 204 med förslag till lag om sjukkassor måtte besluta hos Kungl. Maj:t anhålla om framläggande — om möjligt till nästa Riksdag — af förslag till lag om obligatorisk och frivillig sjukförsäkring i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de grunder, som i denna motion angifvas».

Herr Hagbergs
motion nr 313.

Herr *Hagberg* har i sin motion nr 313 anført följande:

»I det förslag till lag om sjukkassor, som uti Kungl. Maj:ts nådiga proposition nr 204 förelagts årets Riksdag förekommer uti § 4 en be-

stämmelse, att sjuk-kassa för att kunna vinna registrering skall bestå af minst ett hundra medlemmar. Om denna bestämmelse skulle af Riksdagen antagas, komme af landets nu registrerade cirka 2,400 sjuk- och begravningskassor omkring 1,000 uti den belägenheten att möjligen bli förvägrade registrering enligt den nya lagen. Och nya sjuk-kassor, som hädanefter uppkomma, skulle, därest de ej genast kunna erhålla en medlemssiffra af minst etthundra, kunna nekas att bli registrerade och därigenom gå miste om statsbidrag, till dess de kommit upp till nämnda medlemssiffra, således under den tid, då de äro mest i behof af understöd.

Visserligen heter det längre ned i samma §, att »därest särskilda omständigheter därtill föranleda, kan registrering beviljas jämväl sjuk-kassa med mindre medlemsantal än nyss nämnts, dock ej under tjugufem», men då det ej nämnes, hvilka dessa särskilda omständigheter äro, så torde det få anses tämligen osäkert, om de mindre sjuk-kassorna skola komma att vinna registrering jämte därmed följande förmåner eller icke.

Vid bestämmandet af ifrågavarande minimisiffra har man naturligtvis utgått från den synpunkten, att en sjuk-kassa, som ej uppnått en medlemssiffra af 100, icke skulle vara nog stabil för att kunna utan vidare få komma i åtnjutande af statsunderstöd. Af den officiella statistiken finner man dock, att en afsevärd del af dessa mindre sjuk- och begravningskassor bedrifvit sin verksamhet uti flera tiotal af år; några kunna t. o. m. räkna en tillvaro af ett eller annat århundrade. Detta synes häntyda på, att en medlemssiffra, mindre än 100, ej behöfver innebära bristande stabilitet hos en sjuk-kassa.

Det synes mig därför, som om man af hänsyn till de många små sjuk-kassor, som icke kunna uppnå ett medlemsantal af 100 men det oaktadt kunna vara till lika stor nytta för sina medlemmar som de större för sina, borde kunna bestämma ett lägre minimiantal medlemmar än det, Kungl. Maj:t nu föreslagit för de registrerade sjuk-kassorna.

Jag tillåter mig därför vördsammast hemställa,

att Riksdagen ville besluta, det § 4 i förslag till lag om sjuk-kassor uti Kungl. Maj:ts proposition nr 204 måtte erhålla följande ändrade lydelse:

Sjuk-kassa skall för att kunna vinna registrering bestå af minst *femtio* medlemmar samt i enlighet med denna lag hafva antagit stadgar och utsett styrelse. Därest särskilda omständigheter därtill föranleda, kan registrering beviljas jämväl sjuk-kassa med mindre

medlemsantal än nyss nämnts, dock ej under tjugufem».

Herr Hagbergs
motion nr 314.

I sin motion nr 314 har herr *Hagberg* ytterligare anfört:

»I anslutning till motion nr 313, förut i dag aflämnad, får under-
tecknad härmed föreslå: att Riksdagen måtte besluta, att § 92 af för-
slag till lag om sjukkassor uti Kungl. Maj:ts proposition nr 204 måtte
erhålla följande ändrade lydelse:

Nedgår antalet medlemmar af *sjuk-kassa* under femtio, eller, där
kassan registrerats med mindre antal medlemmar, under tjugufem, ålig-
ger det styrelsen att ofördröjligen därom göra anmälan hos tillsyns-
myndigheten. I anledning af anmälan, som afser förstnämnda fall, har
tillsynsmyndigheten att, så snart ske kan, meddela beslut, huruvida det
må vara sjuk-kassa medgifvet att med mindre medlemsantal än femtio
fortsätta sin verksamhet. Har — — — (= Kungl. propositionen).

Herrar Jo-
hanssons och
Tengdahls
motion.

Herrar *Johanssons* och *Tengdahls* motion är af följande lydelse:

»Vid genomläsandet af Kungl. Maj:ts proposition angående förslag
till lag om sjukkassor har man svårt att värja sig för den tanken, att
en efter lämpliga grunder affattad lag om obligatorisk sjukförsäkring
hade varit att föredraga framför det nu föreliggande sjuk-kasseförslaget,
som är baserat på frivillig sjukförsäkring. Då emellertid, att döma
efter hvad som kommit till offentligheten, stora grupper af sjuk-kasse-
rörelsens målsmän synas förmena, att det nu föreliggande förslaget dock
innebär ett framsteg, torde vara lämpligt att taga all möjlig hänsyn
till denna uppfattning, äfven om man har grundad anledning antaga,
att den förkärlek för det kungl. förslaget, som från det hållet kommit
till synes, till stor del beror på att så länge förgäfves arbetats på att
staten mera verksamt än hittills måtte understödja sjuk-kasserörelsen.
Det måste dock anses beklagligt, att de makthafvande så länge som
skett undanskjutit denna fråga och att ej något gjorts för att utreda
möjligheten af och förutsättningarna för obligatorisk sjukförsäkring,
hvarigenom ett förslag, byggdt på denna princip, kunnat föreligga till
pröfning jämte det som verkligen förelagts.

Då likväl så ej skett och förhållandena synas kräfva, att nu något
positivt beslutas, torde dock med kraft böra betonas, att det nu före-
liggande förslaget icke får anses som en slutgiltig lösning af sjukförsäk-
ringsproblemet, utan mera som ett provisorium, som snarast bör kom-
pletteras med införandet af en lag om obligatorisk sjukförsäkring.

Men äfven vid sådant förhållande måste dock vissa bestämmelser i det kungl. förslaget anses vara sådana, att de icke böra vinna Riksdagens bifall.

Bestämmelsen i sista stycket af mom. 8 i § 15 innehåller, att medlem, som till följd af vanlig sjukdom uppburit understöd för hela den tid han, jämlikt kassans stadgar, är berättigad utfå sådan, likväl skall äga, om han därefter drabbas af olycksfall, att utfå fortsatt sjukhjälp under den karenstid af 60 dagar, för hvilka gällande olycksfallsersättningslag ej ålägger arbetsgifvare att utgifva ersättning. En sådan förlängd sjukhjälp är däremot ej medgifven vid omvänt förhållande, d. v. s. om medlem först till följd af olycksfall utfått 60 dagars sjukhjälp och efter tillfrisknandet blifver utsatt för annan sjukdom, under hvilken han är i behof af sjukhjälp. Om nu afsikten är att särskildt stödjade olycksfallen, synes konsekvensen fordra, att detta stöds effektivitet ej ställes i beroends af i hvilket förhållande, beträffande tiden för dess inträffande, olycksfallet står till annan sjukdom, som medlemmen drabbas af.

Det egentliga syftet med denna bestämmelse får väl emellertid anses vara att så reglera medlems möjlighet till understöd vid olycksfall, att sådan hjälp ej skall kunna utgå från mera än ett håll. Men sjukkassorna synas få afsevärda besvär med tillämpningen af en sådan bestämmelse. I praktiken torde nämligen vara tämligen vanligt, att af en sjukkassas medlemmar en del äro genom aftal med arbetsgifvaren tillförsäkrade ersättning för olycksfall äfven under karenstiden, medan andra äro oförsäkrade. Skulle således arbetsgifvare öfverlåta på sjuk-kassa hvad han i förevarande afseende utfäst sig till, kan icke tänkas, att det skall kunna ske utan ersättning till sjukkassan, men i lagen saknas bestämmelser om huru ett sådant förhållande skall regleras. Säkerligen skulle därmed också uppstå synnerligen stora praktiska svårigheter af den anledning, att arbetarna vid en arbetsplats äro beträffande sitt sjukkasseledamotskap anslutna till olika sjukkassor och vid hvilket förhållande arbetsgifvaren finge besvär med att föra register härom, så att han kunde på lämpligt sätt fördela ersättningsbeloppet mellan de olika sjukkassor, hvari arbetarne äro medlemmar. Det är knappast troligt att arbetsgifvaren påtog sig ett sådant besvär. Återstode således antingen att sjukkassorna utbetala full sjukhjälp under karenstiden till alla medlemmar, vare sig de på annat håll äro försäkrade eller ej (i hvilket fall lagens afsikt väl ej nås), eller också att i stadgarna infördes den kompletterande bestämmelsen, som återfinnes i andra stycket af § 18 och som innehåller, att sjukhjälp skall kunna helt

eller delvis undanhållas den medlem, som i anledning af uppkommen sjukdom jämlikt lag eller utfästelse är berättigad att af annan erhålla ersättning eller sjukvård. Men för detta senare fall skulle återigen *sjukkassorna* nödvändigtvis behöfva föra register öfver sina medlemmar med hänsyn till huruvida de äro berättigade att vid sjukdom af annan erhålla ersättning eller vård, enär vid sådant förhållande väl i hvart fall vore nödvändigt, att sjukkassan tillsköte det belopp, som eventuellt fattades uti det sjukhjälsbelopp, som medlem har rätt att från kassan uppbära. Säkerligen vill ingen, som är förfaren med arbetet inom sjuk-kasseverksamheten, göra gällande, att sjukkassorna skulle vilja påtaga sig det besvär, som vore förenadt med förandet af sådant register. Därtill kommer, att olika rättigheter i här belyst afseende nödvändigtvis måste följas af olika skyldigheter, och sjukkassorna skulle således få fastställa olika afgifter alltefter som medlem vore tillförsäkrad större eller mindre ersättning vid sjukdomsfall från annat håll. Än mera in-veckladt blir här påpekade förhållande för sådana medlemmar, som tillhöra mera än en sjukkassa, hvilken möjlighet ju lämnats öppen åt alla dem, hvilka vid lagens utfärdande redan äro medlemmar i två eller flera sjukkassor. Om det nu skulle ordnas så, att sjukhjälp i form af olycksfallsersättning för sådan medlem skulle utbetalas endast från ett håll, hvilken af sjukkassorna skulle då utbetala denna hjälp? Men så en annan sak! Skall den sjukhjälp, som erhålles från en kassa, räknas som sådan utfäst sjukhjälp, för hvilken annan sjukkassa, i hvilken den sjuke är medlem, kan göra afdrag vid utbetalande af sjukhjälp, och i sådant fall, huru skall detta förhållande ordnas med hänsyn till afgiftsbetalningen? Skall från en sjukkassa bekommen sjukhjälp kunna medräknas bland sådan hjälp, för hvilken annan kassa kan göra inskränkningar vid sin utbetalning af sjukhjälp, synes också som om rätten att tillhöra mera än en sjukkassa blir tämligen illusorisk.

Utom dessa rent praktiska svårigheter med ifrågavarande bestämmelsers tillämpning kunna äfven framhållas betänkligheter ur principiell synpunkt mot angifna lagbestämmelser, detta särskildt om man förutsätter, att industrien bör bära alla utgifter för olycksfallsersättning. Blefve dessa bestämmelser lag, ligger nämligen därefter nära till hands, att arbetsgifvare svara de arbetare, som fordra försäkring äfven under karens-tiden, med hänvisning till att sjukkassorna äro pliktiga att utbetala sådan ersättning, hvarigenom nytt hinder restes för genomförande af detta berättigade kraf.

Ett annat missförhållande med lagförslaget uppstår därigenom, att efter lagens antagande fortfarande kan finnas möjlighet att förknippa arbetsanställning med skyldighet att tillhöra viss sjukkassa.

Lagen innehåller nämligen, att ingen (som ej vid densammas ikraftträdande är medlem af 2 eller flera kassor) sedermera kan få blifva medlem af mera än en sjukkassa. Men arbetsanställning kan förknippas med skyldighet att tillhöra vid arbetsplatsen befintlig sjukkassa, hvaraf således följer, att medlem, som tillhör en kanske god sjukkassa, vid erhållande af arbete å sådan plats pressas att utgå ur den sjukkassa, där han förut är medlem. Detta är i och för sig oegentligt, men konsekvenserna däraf blifva rent af grymma och meningslösa genom den bestämmelse som återfinnes i lagförslaget § 11 sista delen. Där är nämligen stadgadt, att sjukkassa skall äga att utesluta medlem som lämnat visst yrke eller viss anställning, om han tillhört kassan kortare tid än tio år eller, där han uppnått 45 års ålder, 5 år.

Genom dessa bestämmelser skulle således följande förhållande kunna inträffa: En sjukkassemédlem ombyter arbetsplats vid låt oss säga 38 år. Han tvingas därigenom ur sin sjukkassa och in i kassan vid nya arbetsplatsen. Af någon anledning måste han lämna denna anställning vid 44 år. Han uteslutes därmed ur den sjukkassa han tvingats in i. Nu har han emellertid hunnit till den ålder, att han har svårt vinna inträde i annan sjukkassa, och står således utan all sjukförsäkring när han hunnit till sådan ålder, att fara för sjukdom, enligt allt hvad man känner, är större än vid unga år. Tydligt är därför, att en sådan tvångsmöjlighet ej kan få tillåtas efter nu föreliggande lagförslags antagande. Men dessutom måste det anses orimligt, att medlem skall kunna uteslutas ur sjukkassa af sådan anledning, som att han byter anställning sedan han nått upp mot 40 år och däröfver, eller öfverhufvud taget när han tillhört kassan 5 år. Äfven i detta afseende synes därför nödvändigt att företaga en ändring af lagförslaget.

Mycket kunde äfven vara att anmärka mot den mängd af bestämmelser, som tillkommit för att i sjukkasselagen uppnå öfverensstämmelse med det för årets Riksdag framlagda förslaget till lag om föreningar, men då väl får förutsättas, att de komma att anpassas med hänsyn till hvad som blir beslutadt i föreningslagen, eller, om denna ej vinner Riksdagens bifall, rent af bort bortfalla, torde vara öfverflödigt att nu ingå därpå.

Med stöd af hvad sålunda anförts hemställes:

att Riksdagen ville besluta sådan ändring af Kungl. Maj:ts förslag till lag om sjukkassor, att bestämmelserna i andra stycket af mom. 8 i § 15 och andra stycket af § 18 måtte ur lagen uteslutas; samt

att på lämplig plats i lagförslaget eller genom särskild lag må införas en ny bestämmelse af följande lydelse:

Arbetsanställning får ej förknippas med skyldighet att tillhöra viss sjukkassa för person, som bevisligen redan tillhör annan sjukkassa, hvori han är tillförsäkrad minst så stor sjukhjälp, som den i denna lag föreskrifna;

att vidare den förändringen vidtages i § 11, att medlem, som fyllt 40 år eller som varit medlem 5 år af sjukkassa, ej skall kunna ur densamma uteslutas allenast af den anledning, att han lämnar viss anställning;

äfvensom att de jämkningar i redaktionen af andra §§ i lagförslaget må vidtagas, som tilläfvventyrs kunna blifva en följd af förenämnda ändringsförslag.»

Utskottets yttrande.

Nu gällande lag om sjukkassor af den 30 oktober 1891 blef den enda omedelbara frukten i lagstiftningsväg af det stora betänkande rörande flere af socialförsäkringens viktigaste grenar, som afgafs af den äldre arbetarförsäkringskommittén. Denna lag, som endast till ringa del motsvarar hvad af nämnda kommitté föreslagits till det frivilliga sjukkasseväsandets ordnande, är väsentligen allenast en registreringsförfattning, i det den innehåller blott få bestämmelser till den afsedda verksamhetens materiella reglerande. Äfven efter denna lags tillkomst hafva sålunda sjukkassorna haft en nästan fullständig frihet med afseende å inrättandet af sin verksamhet. Hurusom vårt lands sjukkasserörelse, hvilken i närvarande tid nått sådan utveckling, att densamma kan betecknas såsom en verkligt betydande folkrörelse, under denna frihet förstått att i det hela så ordna och utöfva sin verksamhet, att den är värd all uppskattning, är väl känt och erkänt. Men å andra sidan må det icke förnekas, att denna rörelse under sin i synnerhet under de senare årtiondena snabba tillväxt kommit att förete vissa drag, hvilka måste anses främmande för densamma eller skadliga för dess utveckling och samhällsnyttighet. Detta förhållande har ock sedan länge erkänts bland dem, som själfva deltaga i verksamheten i fråga.

Emellertid skulle det blifva från Riksdagens sida, som initiativet till åstadkommande af en förbättrad lagstiftning för sjukkassorna utgick. I anledning af antagandet af 1903 års lag om försäkringsrörelse, i hvars 163 § förklaras, att lagen ej äger tillämpning å sjuk- och begravningskassa eller annan dylik understödsförening, hvars verksamhet icke afser affärsmässigt drifvande af försäkringsrörelse, anförde Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t den 20 maj 1903, bland annat, att det med hänsyn till storleken af de belopp som under namn af begravningshjälp utginge från vissa sjuk- och begravningskassor, syntes Riksdagen tvifvelaktigt, huruvida den verksamhet, som sålunda utöfvades af berörda kassor, rätteligen vore att anse som egentlig sjukkasserörelse; och anhöll Riksdagen fördenskull och af i öfrigt anförda

skäl, att Kungl. Maj:t täcktes utreda, om och i hvad mån den verksamhet, som utöfvades af åtskilliga sjuk- och begravningskassor, pensionsanstalter och andra understödsföreningar, innefattade försäkringsrörelse af beskaffenhet att bestämmelserna i lagen därom helt eller delvis borde äga tillämpning på dem, samt därefter framlägga förslag till de lagbestämmelser i ämnet, hvartill utredningen kunde föranleda. Sedan Kungl. Maj:t med föranledande af denna anhållan förordnat särskilda kommitterade att biträda vid den begärda utredningen, afgåfvo dessa den 2 december 1905 betänkande med förslag till lag om understödsföreningar.

På sätt detta lagförslags titel utmärker, var detsamma afsedt att gälla ej blott sjukkassor utan ock alla andra slags understödsföreningar. På grund af detta förhållande väckte förslaget gensagor från sjukkassornas sida. De förklarade, att den föreslagna lagen, hvad sjukkassorna anginge, icke vore tillräckligt ingående och ej heller eljest lämpad att i tillfredsställande grad tillgodose deras särskilda behof af lagstiftning. Förslaget föranledde ej proposition till Riksdagen.

I stället blef inom civildepartementet under år 1906 med biträde af tillkallad sakkunnig upprättadt ett förslag till särskild lagstiftning för sjukkassor och högsta domstolens yttrande däröfver inhämtadt. Men ej heller detta förslag blef förelagdt Riksdagen till antagande.

Den 29 november 1907 gaf Kungl. Maj:t änyo bifall till verkställande inom civildepartementet med biträde utaf särskilda sakkunniga af utredning och uppgörande af förslag till ny lagstiftning om sjukkassor. De sedermera tillkallade sakkunnigas betänkande afgafs den 30 juni 1909; och är Kungl. Maj:ts förevarande lagförslag grundadt på detsamma.

Vid granskningen af lagförslaget har till utskottets förfogande förelegat, förutom de sakkunnigas betänkande, ej mindre de af Kungl. Maj:t från kommerskollegium, riksförsäkringsanstalten och styrelsen för Sveriges allmänna sjukkasseförbund infordrade yttranden öfver förslaget än äfven dels två af öfverdirektören för försäkringsinspektionen i anledning af förslaget upprättade promemorior, hvilka af öfverdirektören ingifvits, den första under oktober 1909, till chefen för civildepartementet med förklaring att försäkringsinspektionen ansett detsamma förelagd tid för afgifvande af yttrande öfver lagförslaget alltför kort för utarbetande af ett officiellt utlåtande, dels ock utaf enskilda och korporationer afgifna uttalanden rörande förslaget.

I fråga om de ledande grundsatserna för ifrågavarande förslag får utskottet hänvisa till de sakkunnigas betänkande samt de vid förslaget

fogade utdrag af protokoll i statsrådet och lagrådet. Här må allenast beröras ett par af de hufvudfrågor, hvilkas beaktande förslaget innehåll påkallar.

En dylik hufvudfråga är i första rummet den, huruvida, då nu i viss omfattning spörsmålet om lagstiftning rörande sjukförsäkring af social natur förelagts Riksdagen till beslut, en sådan lagstiftning bör vara fotad på grundsatsen om tvång till försäkring eller bör afse ett ordnande af den frivilliga sjukkasseverksamheten. Beträffande denna frågas allmänna läge för det närvarande får utskottet till en början hänvisa till följande uttalanden i inledningen till motiveringen för de sakkunnigas betänkande.

»I vårt land finnes sedan längre tid tillbaka en hufvudsakligen inom de mindre bemedlade befolkningslagren arbetande själfhjälpsverksamhet, sjukkasseväsendet, åsyftande att bereda tillfälle att genom medlemskap i sjukkassa vinna nödortfölg trygghet mot den ekonomiska risken af sjukdom. Då det nu gäller ett förnyadt ordnande på lagstiftningens väg af sjukkassornas verksamhet, möter, i anslutning till hvad ofvan yttrats, främst af alla den frågan, huruvida staten fortfarande bör stanna vid att i lämplig befunden grad ordna och i öfrigt främja den frivilliga sjukkasseverksamhet, som redan finnes och som under senare årtionden nått en icke ringa utveckling och styrka, eller om staten, efter många exempel från utlandet, bör tillgripa en lagstiftning, hvarigenom försäkring i sjukkassa göres obligatorisk för de befolkningsklasser, hvilkas behof af, att trygghet i ekonomiskt hänseende beredes dem, när arbetskraften brutits af sjukdom, synes närmast böra tillgodoses.

Redan vid det förberedande arbetet till nu gällande lag om sjuk-kassor den 30 oktober 1891 var under öfvervägande, huruvida obligatorisk sjukförsäkring borde införas eller ej. Tyskland hade då genom lagen den 15 juni 1883 först bland alla länder infört lagstadgad sjukförsäkring för större delen af arbetarklassen, och Österrike hade genom lagen den 30 mars 1888 följt exemplet. Den af Kungl. Maj:t den 3 oktober 1884 tillsatta arbetarförsäkringskommittén, äldre arbetarförsäkringskommittén, utgick i sitt utlåtande den 24 oktober 1889 med förslag till lag om sjukkassor från den grundsatsen, att det, å ena sidan, vore förkastligt att genom några åtgärder från statens sida försvaga den enskilda företagsamhet, som gifvit upphof åt hjälpkasseväsendet, men att, å den andra, en mera betryggande organisation däraf vore önskvärd. Kommittén föreslog därför, utan att vilja lägga något band på den frivilliga associationen för sådana ändamål och med sådan organisation som de dittillsvarande hjälpkassorna, att staten skulle söka genom vissa

beviljade förmåner uppmuntra till nydaning eller omdaning af hjälpkassor, som frivilligt ställde sig under offentlig kontroll och underkastade sig vissa af lagstiftningen fastställda regler.

Skälen för afvisande af en tvångsförsäkring angåfvos af kommittén i hufvudsak sålunda: Om en obligatorisk sjukförsäkring infördes, kunde man visserligen snabbare komma därhän, att det stora flertalet af den kroppsarbetande befolkningen, hvilken i synnerhet vore i behof af understöd vid sjukomsfall, finge sig dylikt understöd tillförsäkradt. Det vore ock uppenbart, att obligatoriska sjukkassor borde och lättare än de frivilliga kunde underkastas i detalj gående bestämmelser och en offentlig tillsyn öfver deras efterlefnad, hvarigenom kassornas verksamhet och ständiga vederhäftighet kunde bättre betryggas. Kommittén hade dock icke af dessa skäl funnit sig föranlåten att föreslå införandet af en obligatorisk sjukförsäkring. Endast i de fall, där det enskilda initiativet, i brist vare sig af insikt och god vilja eller af förmåga, icke kunde förväntas skola fylla en uppgift af oomtvistlig vikt på arbetarförsäkringens område, kunde kommittén förorda en tvångslagstiftning. Enligt kommitténs åsikt förelåge ej med afseende å sjukförsäkringen detta villkor. Kommittén hade förut i sitt utlåtande framhållit sjukkasseväsandets såväl otillräckliga utbredning som flerehanda brister i organisationen. Men å andra sidan kunde man ej annat än i densamma erkänna ett vackert och lofvande resultat af de små krafternas frivilliga sammanslutning, och kommittén hade ej heller anledning betvifla, det denna frivilliga verksamhet, om den erhöle rättsligt stöd af lagstiftningen och ekonomisk uppmuntran af det allmänna, skulle ernå en i det hela tillfredsställande utveckling. I hvarje fall syntes det vara den naturligaste vägen att, innan tvånget anlätades, tillse hvad själfhjälpen, rätt understödd, förmådde uträtta. Kommittén hölle ock före, att man icke ägde anledning att så högt anslå värdet af de resultat, i och för sig betraktade, som genom en obligatorisk sjukförsäkring skulle vinnas, emedan den ansåge det lagliga tvångets utsträckande till detta område stå i strid med själfva beskaffenheten af detta slag af arbetarförsäkring. Lika väl som det sade sig själfvt, att utan lagstiftningens tvång försäkring mot olycksfall i arbetet eller än mer ålderdomsförsäkring ej skulle komma till stånd i en behofvet något så när motsvarande utsträckning och i en under alla förhållanden betryggande form, och lika väl som dessa grenar af arbetarförsäkringen ägnade sig för statens centraliserande åtgärder, lika visst vore det å andra sidan, såväl att sjukförsäkringen på rent frivillig grund bragts till en utveckling, hvilken man icke på den vägen kunde vänta af de förstnämnda försäkringsarterna och hvilken i sig innebure möjligheten af en än större

tillväxt, som ock att sjukförsäkringen, i motsatts mot dem, icke blott ägnade sig för utan fordrade en decentraliserad organisation i smärre grupper af personer och inom trängre områden. Denna senare omständighet medförde särskildt en afsevärd svårighet att i vårt land med dess glesa befolkning kunna på ett tillfredsställande sätt ordna obligatoriska sjukkassor.

Sedan den tid, då äldre arbetarförsäkringskommitténs yttrande i denna fråga afgafs, har den obligatoriska försäkringen funnit en vidsträckt tillämpning i flere främmande länder. Härigenom har möjlighet beredts att med stöd af i dessa länder vunnen erfarenhet bilda sig en säkrare uppfattning rörande fördelarna och olägenheterna af en på lagstadgad tvång grundad sjukförsäkring. Obestridligt synes vara, att den obligatoriska försäkringens väg lättare än frivillighetens leder till en tillfredsställande lösning af de problem, som af det sociala sjukförsäkringsbehovet uppställas. Vid tvångsförsäkring kan man gifvetvis snabbare och säkrare bereda dem, för hvilka sjukförsäkringen närmast är afsedd, framför allt de egentliga kroppsarbetarna, delaktighet af försäkringens förmåner; och där man utan starkare hänsyn till på detta område bestående förhållanden öfvergår till ett ordnande af försäkringen genom statens försorg på grundvalen af försäkringstvång, föreligger vida större möjlighet att anordna och organisera sjukförsäkringen efter rationella kraf samt att ernå den likformighet, som för en önskvärd samverkan mellan försäkringens skilda organ är nödig. På grundvalen af lagstadgad obligatorisk försäkring mot sjukdom i allmänhet kunna ock jämförelsevis lätt och i tillfredsställande former uppbyggas viktiga speciella grenar af den sociala sjukförsäkringen, såsom försäkring mot snart öfvergående skada till följd af olycksfall i arbetet och moderskapsförsäkring.

I trots af de fördelar, ett obligatoriskt försäkringssystem utan tvifvel innebär, ställer man sig i flere länder ännu afvisande mot dess införande. Närmast torde detta vara beroende dels på det motstånd, som nämnda system framkallat bland den flerstädes mycket talrika del af befolkningen, som redan omfattat frivillig sjukförsäkring, och dels på de organisatoriska svårigheter och rubbningar af redan bestående förhållanden, som anses förenade med ett ombyte af försäkringssystem. De ganska vackra resultat, som den frivilliga sjukförsäkringen i olika länder kunnat uppvisa, hafva äfvenledes återopats såsom skäl för, att en effektiv social sjukförsäkring kan vinnas utan försäkringstvång.

Hvad vårt land beträffar, synes den mening fortfarande vara förhärskande, att en tvångsförsäkring på nu ifrågavarande område icke

bör ifrågasättas, åtminstone icke för det närvarande. Enstaka uttalanden till förmån för en dylik försäkring framkomma väl understundom, men de synas i det hela förblifva oförstådda. Opinionen inom sjuk-kassorna är alltjämt i mycket öfvervägande grad emot tvångsförsäkringssystemet. Berörda opinion hvilar på den uppfattningen, att den frivilliga sjukkasseverksamheten på ett i flere hänseenden tillfyllestgörande sätt tillgodoser ett allmänt behof inom vidsträckta lager af befolkningen; att nämnda verksamhet äger betydande utvecklingsmöjligheter, hvilka, rätt tillgodogjorda, sätta densamma i stånd att i vidsträckt mån fylla en social sjukförsäkrings uppgifter, samt att ändamålen med en dylik försäkring sålunda kunna i det väsentliga vinnas utan omstörtande rubbningar af bestående förhållanden och afskärande af den hittillsvarande utvecklingen. Det har i förevarande ämne framhållits, att de nuvarande sjukkassornas verksamhet sträckte sig betydligt utöfver det område, till hvilket obligatorisk sjukförsäkring ansetts böra begränsas, och lämnade rum för beaktande af intressen, hvilka icke ägde anspråk på att vid tvångsförsäkring blifva uppmärksammade. Så vore förhållandet t. ex. i afseende å begravningshjälpen storlek och sjukkasseverksamhetens anknytning till nykterhetsintresset. Särskildt har betonats hurusom det icke vore antagligt, att en obligatorisk sjukförsäkring snarligen komme att sträcka sig till alla de skilda befolkningslager, som nu toge del i den frivilliga sjukkasseverksamheten och för hvilka sjukförsäkring vore ett viktigt behof, men att emellertid, då en väsentlig del af medlemsbeståndet inom de nuvarande sjukkassorna komme att omfattas af en obligatorisk sjukförsäkring, en dylik försäkring, anordnad vid sidan af den äldre frivilliga, skulle verka upplösande på denna, till men för de ingalunda fåtaliga däri deltagande, som näppeligen komme att inom en närmare framtid beröras af försäkringstvånget. Införande af obligatorisk sjukförsäkring vore, enligt hvad sålunda anförts, svårligen under närvarande förhållanden påkalladt eller ens önskvärdt, ja, man hade redan hunnit så långt på grundvalen af frivillighet, att det rent af syntes vara för sent att beträda den obligatoriska försäkringens väg. En utveckling och fullkomning af den frivilliga sjukkasseverksamheten vore emellertid behöflig. Härtill finnes förvisso möjligheter, dock fordrades härför ett kraftigare stöd från statens sida, såväl ekonomiskt som genom lagstiftningen. Med hänsyn till de pågående liffliga utvecklingssträfvandena vore ett synnerligen lämpligt ögonblick för statens ingripande nu för handen, medan åter ett uppskof, en tvekan inför alternativten obligatorisk eller frivillig sjukförsäkring skulle kunna verka mycket ofördelaktigt.»

Något längre fram i motiveringen heter det vidare:

»När det gäller att i vårt land kraftigare än hittills främja det betydelsefulla statsändamål, som en omfattande sjukförsäkring för de mindre bemedlade i samhället utgör, finnas hufvudsakligen två vägar att gå: *antingen* att en i görlig mån omfattande och effektiv tvångsförsäkring införes, *eller ock* att staten lämnar den befintliga, på frivillighetens grund byggda sjukkasseverksamheten ett i jämförelse med nuvarande förhållanden afsevärdt ökad och till sin fördelning annorlunda ordnad statsbidrag, äfvensom samtidigt härmed söker på lagstiftningens väg trygga, att sjukkassornas verksamhet planlägges och utöfvas efter rationella, med sjukkasseverksamhetens samhällliga uppgift öfverensstämmande grunder.

Det uppdrag att inom civildepartementet biträda vid uppgörande af förslag till lag angående sjukkassor, som lämnats de sakkunniga, har, enligt hvad herr Statsrådet meddelat, afsedt förslag till den nuvarande, på frivillighetens grund hvilande sjukkasseverksamhetens ordnande, så att densamma måtte blifva reglerad och handhafd på ett såväl från det allmännas som från sjukkassemlemmarnas synpunkt rationellt sätt.

Vid upprättande af det lagförslag angående den frivilliga sjukkasseverksamheten, som de sakkunnigas arbete sålunda skolat afse, hade det utan tvifvel varit önskvärdt, att sådana bestämmelser kunnat föreslås, som förmått väsentligen underlätta en framtida öfvergång till tvångsförsäkring. Detta har dock icke i större omfattning varit möjligt utan fara att öfver höfvan inskränka sjukkassornas frihet eller tvinga dem till en mera betydande omläggning af deras hittillsvarande verksamhet. Åtskilliga af de föreslagna bestämmelserna torde emellertid genom den större likformighet och effektivitet hos sjukkasseverksamheten, som de äro ägnade att befordra, underlätta ett systemskifte, när tiden därför må finnas vara inne.»

Beträffande de skäl, hvilka föranledt bestämmandet af de sakkunnigas uppdrag på sätt enligt sist citerade uttalande skett, hänvisar utskottet till chefens för civildepartementet yttrande till statsrådsprotokollet vid fattande af beslut om framläggande för Riksdagen af förevarande proposition (se sid. 117—119 i propositionen). Utskottet vill emellertid för sin del än ytterligare betona, att inför spörsmålet om lagstiftning för social sjukförsäkring i vårt land frågan *icke* gäller, huruvida teoretiskt och i allmänhet tvångsförsäkring bör tillerkännas företräde framför frivillig sjukkasseverksamhet. Utan frågan bör rätteligen ställas sålunda: är det med afseende å våra förhållanden och med hänsyn till dessa förhållandens gestaltning för närvarande riktigt, att nu för obestämd tid afvisa tillgodo-seendet af vår frivilliga sjukkasserörelsens erkänt starka behof af för-

bättrad lagstiftning, och att göra det på den grund, att dessförinnan den för införande af sjukförsäkringstvång nödiga utredning bör verkställas samt därur framgångna lagförslag genomföras?

Utskottet har icke tvekat att besvara denna fråga nekande. Invändning mot riktigheten af en sådan utskottets uppfattning synes ej kunna framställas af annan än den, som dels anser att vårt land nu omedelbarligen bör skrida till införande af sjukförsäkringstvång, dels ock tillika är öfvertygad därom, att hvarje förbättring af lagstiftningen för det frivilliga sjukkasseväsendet är ett afgjordt hinder för hans nämnda önskemål. Med afseende å en dylik ståndpunkt får utskottet anföra, att enligt dess mening icke något starkare, ännu mindre något afgörande skäl blifvit förebragt för riktigheten af en öfvertygelse, sådan som den sist refererade. Fasthellre håller utskottet före, att frågan om obligatorisk sjukförsäkring skall af de föreliggande förhållandena i vårt land på socialförsäkringens område tryggt i sin ordning bäras fram till sitt slutliga afgörande. Ålderdoms- och invaliditets- samt moderskapsförsäkring äro under utredning, och spørsmålet om gällande lags om olycksfallsersättning utbytande mot obligatorisk olycksfallsförsäkring är föremål för myndigheters och statsmakternas ständiga uppmärksamhet. I mån som dessa socialförsäkringsuppgifter nalkas sin lösning skall säkerligen också frågan om sjukförsäkringstvånget skrida framåt, och, om ej förr, skall den, sedan en eller flere af berörda uppgifter ordnats, stå inför sitt definitiva afgörande.

En annan fråga af allmän vikt för den ifrågasatta lagstiftningen, hvilken också under förarbetena till densamma uppmärksammats, hänför sig till det förhållande, att lagförslaget ej lämnar tillfälle för sjukkassa att vinna fullständig rättsförmåga genom registrering utan att därmed förbindes skyldighet att underkasta sig de i förslaget gifna reglerna rörande verksamhetens materiella ordnande. Det torde nämligen kunna förekomma att, särskildt inom mera gynsamt ställda lager af befolkningen, sjukkassor bildas, för hvilka icke alla de nämnda reglerna kunna anses behöfliga och hvilka kassor icke göra anspråk på understöd från det allmänna. Kassor af denna art torde emellertid på sätt chefens för civildepartementet yttrande vid förevarande propositions beslutande angifver och, såvidt utskottet har sig bekant, ej förekomma i någon större omfattning. Vidare bör det ej heller förbises, att beredande af sådant tillfälle till registrering, som ofvan angifvits, skulle kunna åstadkomma en splittring af de rättspersonliga sjukkassorna i tvänne grupper till skada för hela sjukkasserörelsens samhällsnyttighet

samt, hvad anginge den materiellt oreglerade gruppen, till fara för det tillbörliga skyddandet af betydelsefulla intressen för medlemmarna. Med hänsyn till hvad sålunda anförts har utskottet funnit att nu ifrågakomna förhållande ej böra anses innefatta anledning till uppskof med ifrågavarande betydelsefulla lagstiftnings genomförande.

I detta sammanhang vill utskottet hafva uttalat, att utskottet för sin del funnit inrättandet af en utaf förtroendemän för sjukförsäkringskassorna sammansatt nämnd med uppgift, på sätt lagförslaget innehåller, att med tillsynsmyndigheten samråda rörande sjukförsäkringsverksamhetens angelägenheter vara ägnadt att väsentligt främja denna verksamhet.

Utskottet anser förevarande förslag vara af beskaffenhet att kunna läggas till grund för lagstiftning i ämnet. Den granskning af förslaget samt i anledning därpå väckta, ofvan omförmälda motioner, som utskottet företagit, har i fråga om nedan upptagna §§ gifvit anledning till följande erinringar:

2 §.

Förslagets förarbeten utvisa, att det varit allenast med tvekan, som förslaget medgifvit sjukförsäkring att under namn af begravningshjälp utfästa så högt belopp som 500 kronor att utgå vid medlems frånfälle. Den uppfattningen, att begravningshjälp till högt belopp icke rätteligen inginge i sjukförsäkringsverksamhetens egentliga uppgift, kommer ock i själva lagförslaget till synes särskildt därutinnan, att i kassa med högre begravningshjälp än 200 kronor begravningshjälpsverksamheten skall hållas så vidt möjligt ekonomiskt fullständigt skild från sjukhjälpsverksamheten, (§§ 20, 22, 23, 26). Genom denna ekonomiska tudelning hafva visserligen de svårare olägenheterna vid en förening af sjukhjälpsverksamheten med beredande af högre begravningshjälp inom samma sjukförsäkring blifvit aflägsnade. Men redan en sådan tudelning af en sjukförsäkring torde i och för sig innebära vissa olägenheter. En verksamhet för meddelande af sjukhjälp är otvifvelaktigt af annan karaktär än beredande af begravningshjälp; och jämväl de ekonomiska villkoren för ett bestående utöfvande af den ena verksamheten äro skilda från dem, som måste uppställas för den andra. Då nu sjukförsäkringskassornas egentliga uppgift faller inom sjukhjälpsverksamheten, bör dennas utöfvande icke tyngas eller äfventyras genom förening därmed af en verksamhet för meddelande af högre begravningshjälp. Utskottet har för dens skull funnit önskvärdt, att det högsta medgifna beloppet för registrerad sjukförsäkringskassas begravningshjälp sättes till lägre siffra än 500 kronor.

En undersökning af förekommande begrafningshjälpsbelopp visar, att ej flere än ett 70-tal kassor gifva högre begrafningshjälp än 200 kronor, äfvensom att åtskilliga af dem upptaga bidrag till bestridande af utgifterna för denna verksamhetsgren allenast medelst uttaxering. Flera af dessa kassor äro ock jämförelsevis stora och starka kassor; och man torde kunna hoppas, att ett särskiljande af de två verksamhetsgrenarna på två särskilda kassor, en för begrafningshjälp eller högre sådan och en för sjukhjälp eller för sjukhjälp och lägre begrafningshjälp, skall kunna genomföras utan att föranleda hela deras betydelsefulla verksamhets nedläggande.

På grund af det nu anförda har utskottet ansett sig böra förorda, att sjukkassa ej må tillåtas meddela högre begrafningshjälp än 200 kronor. Utskottet har emellertid funnit ett undantag från denna regel vara under vissa förutsättningar påkalladt.

Skall nämligen en redan vid den föreslagna lagens ikraftträdande befintlig och vid viss tidigare tidpunkt registrerad sjukkassa enligt sina vid sistnämnda tid gällande stadgar bereda högre begrafningshjälp än 200 kronor — dock icke högre än 500 kronor — så synes sådan kassa otvifvelaktigt böra tillåtas att fullgöra hvad dess stadgar sålunda ålagt eller medgifvit den, gentemot dem af kassans medlemmar, åt hvilka den högre begrafningshjälpen var vid ofvanberörda tidigare tidpunkt utlofvad. Den tidpunkt, som nyss afsetts, bör af lätt insedda skäl ej få sammanfalla med tiden för lagens ikraftträdande, utan har utskottet föreslagit, att den bestämmes till tiden för lagens utfärdande. Har sjukkassa, hvarom nu är fråga, för afsikt att begagna sig af nyssberörda tillåtelse, bör kassan tillkännagifva denna afsikt i ansökningsen om registrering enligt den nya lagen. Och har så skett, böra enligt utskottets mening för kassan gälla de i förslaget särskildt beträffande ekonomiskt delad kassa och dess begrafningshjälpsverksamhet upptagna bestämmelser.

Af hvad utskottet sålunda föreslagit hafva påkallats dels ändringar af åtskilliga förslagens §§ och dels särskilda bestämmelser i en ny §. Ändringarna afse förslagens §§ 2, 16, 19, 20, 22, 23, 25, 26, 84, 92, 94, 109 och 116. De särskilda bestämmelserna äro sammanförda i en ny 117 §, hvilket medfört, att förslagens § med detta nummer af utskottet gifvits paragrafnummer 118.

4 §.

Herr *Hagberg* har i sin härofvan först intagna motion yrkat, att i förevarande § ordet »etthundra» måtte ersättas med ordet »femtio». Med

detta yrkande är enligt motionen afsedt, dels att bereda det betydande antal befintliga sjukkassor, hvilkas medlemsantal ej uppgår till 100, rätt att redan vid det af herr Hagberg föreslagna medlemsantal varda registrerade och ernå därmed förenade förmåner, dels ock att för nybildade sjukkassor underlätta registrerings vinnande och därmed möjlighet att erhålla bidrag af statsmedel just under den tid, då dessa kassor som mest vore i behof däraf.

Motionens syfte kan i mycket och särskildt i dess förra del förefalla behjärtansvärdt. Men stora betänkligheter synas dock möta mot bifall därtill. Omsorgen om bevarandet af sjukkassornas förmåga att fullgöra sina förbindelser utan att kassan varder alltför oförmånlig för dess medlemmar fordrar obevekligen, att kassan äger ett medlemsantal, som icke redan från början är alltför ringa. Redan ett medlemsantal af 100 måste nog i regel anses lågt. Att förslaget godkänt detta låga tal såsom tillfyllest för registrering beror just af en önskan, att, så långt försvarligt synts vara, tillgodose det af motionären framhållna syftet, särskildt dess ofvan återgifna förra del.

Nu är emellertid sant, på sätt jämväl förslagets affattning af förvarande § gifver vid handen, att under särskilda omständigheter registrering kan vara tillräddlig jämväl för sjukkassa med mindre antal medlemmar än 100. Sådana särskilda omständigheter utgöra t. ex. följande förhållanden: att kassans ekonomi kan anses vara genom redan befintliga tillgångar eller utfästa bidrag särskildt tryggad; att en fortbestående rekrytering i sådan omfattning, att kassans medlemsantal ej kommer att ytterligare sjunka, är att anse såsom på något sätt garanterad eller, än hellre, att en ökning af medlemsantalet inom kortare tid framstår såsom säkert påräknelig; att kassan har att med någon visshet förvänta intervention vid inträffadt ekonomiskt trångmål; att lokala förhållanden, såsom aflägsen belägenhet och gles befolkning, låta förefintligheten af en sjukkassa på orten framträda såsom särskildt önskvärd o. s. v.

Vidare må framhållas, att vår sjukkasserörelse för närvarande företar en benägenhet till splittring i alltför små kassor. Denna splittring är i afsevärd grad ogynsam ej blott ur den ofvan berörda synpunkten af fara för de särskilda kassornas framtida solvens utan ock i flera andra hänseenden. Den verkar gärna till minskning af kassornas prestationer och därigenom till sänkning af deras effektivitet och nytta såväl för de enskilda medlemmarna som från samhällets synpunkt; den föranleder att sjukkasserörelsen i dess helhet tager i anspråk större kost-

nader och mera arbete än nödigt; den har ock understundom fått tjäna för sjukkasseverksamheten alldeles främmande eller obehöriga intressen.

Från en annan sida sedt visar det sig, dels att de små kassorna ofta i större antal förekomma på orter med tätare befolkning, där de behöfliga kassorna således borde kunna vinna större medlemsantal, och dels att själfva den verksamhet, de skilda kassorna på samma eller närbelägna platser enligt sina stadgar hafva att fullfölja, inbördes företter så obetydliga afvikelser, att kassorna borde kunna utan men och till allas nytta antingen förenas i en eller få större kassor eller ock den ena kassan ansluta sig såsom lokalafdelning till den andra.

Nekas kan emellertid icke, att gränssfall af ömmande beskaffenhet kunna förekomma. Sådant torde emellertid icke kunna undvikas, huru än den för registrering erforderliga siffran bestämmes, enär denna siffra alltid måste blifva i viss mån godtycklig.

Hufvudsakligen med stöd af nu antydda skäl kan utskottet ej tillstyrka bifall till herr Hagbergs i förevarande motion gjorda hemställan. Men vill utskottet i detta sammanhang uttala den förväntan, att en blifvande tillsynsmyndighet skall veta att så tillämpa den pröfningsrätt, ifrågavarande § lägger i dess hand, att berättigade intressen må i görlig mån vinna beaktande.

Allenast en konsekvens af hvad herr Hagberg yrkat i sin härofvän ifrågakomna motion utgör *samma motionärs* i motionen nr 314 gjorda hemställan; och föranleder densamma fördenskull här ej annat utskottets yttrande än en hänvisning till hvad ofvan anförts.

8 §.

I herrar *Johanssons* och *Tengdahls* förutnämnda motion har på anförda grunder yrkats, bland annat, att på lämplig plats i lagförslaget eller genom särskild lag må införas en ny bestämmelse af följande lydelse: »Arbetsanställning får ej förknippas med skyldighet att tillhöra viss sjukkassa för person, som bevisligen redan tillhör annan sjukkassa, hvori han är tillförsäkrad minst så stor sjukhjälp, som den i denna lag föreskrifna».

Motionärernas uti motionen i hvad den rörer ofvan återgifna yrkande uttalade mening, att arbetsanställnings förknippande med skyldighet att tillhöra viss sjukkassa, utgör ett missförhållande, delar utskottet så till vida, som det knappast lärer kunna tänkas något fall, där det vore att anse såsom i allo befogadt att i fråga om den, som redan är medlem af registrerad sjukkassa, uppställa det villkor för hans antagande i anställning, att han skall inträda i viss sjukkassa.

Ett förbud mot uppställandet af villkor, som nyss nämnts, infördt i den nu ifrågavarande lagen eller åvägabragdt genom särskild lag, har utskottet funnit ligga utom området för den lagstiftning, hvarmed utskottet haft att taga befattning.

Till förhindrande af, att förbud af ifrågavarande slag uppställas, har utskottet därför måst söka någon annan utväg. Utskottet har därvid uppmärksammat, att i stadgarna för åtskilliga kassor förekommer bestämelse af innebörd, antingen, helt kort, att innehafvande af anställning vid viss inrättning eller hos viss arbetsgifvare medför plikt att ingå i kassan, eller ock att enligt öfverenskommelse med angifven arbetsgifvare antagande af anställning hos honom är förbundet med sådan skyldighet. Ett införande i den tillämnade lagen om sjukkassor af förbud mot upptagande i kassas stadgar af bestämelse, som nu angifvits, beträffande den, hvilken redan är medlem af annan registrerad sjukkassa, kan väl icke, såsom utskottet ingalunda förbisett, förhindra arbetsgifvare att vid antagande i anställning fästa förutnämnda villkor. Men utskottet har menat, att förefintligheten i sjukkasselagen af ett dylikt förbud skulle visa sig verka därhän, att ifrågakomna villkor ej vidare uppställdes.

Hvad som anförts med tanke på förbindande af skyldighet att ingå i viss sjukkassa med antagande af viss anställning äger tydligen lika giltighet i fråga om samma skyldighets förknippande med inträde i viss förening.

Utskottet har efter nu angifna öfverväganden funnit sig böra förorda det tillägg till 8 §, som utskottets förslag upptager.

11 §.

Af skäl, som äga samband med hvad herrar *Johansson* och *Tengdahl*, enligt hvad ofvan vid 8 § angifvits, i sin motion yrkat, hafva motionärerna jämväl hemställt att »den förändringen vidtages i § 11 att medlem, som fyllt 40 år eller som varit medlem 5 år af sjukkassa, ej skall kunna ur densamma uteslutas allenast af den anledning, att han lämnar viss anställning.»

Redan innan förevarande motion blifvit väckt hade inom utskottet utarbetats ett förslag till ändring af den ifrågasatta lagens 11 § i den riktning, motionärernas hemställan afser; och återfinnes innehållet af samma förslag i utskottets nedan intagna lagförslag.

Hvad förevarande motion innehåller i afseende å 11 § har ej förordet utskottet att frånträda samma förslag.

15 och 18 §§.

I herrar *Johanssons* och *Tengdahls* förutberörda motion har vidare hemställts, »att bestämmelserna i andra stycket af mom. 8 i § 15 och andra stycket af § 18 måtte ur lagen uteslutas».

I motiveringen för denna hemställan hänleda motionärerna till en början uppmärksamheten därå, att tidpunkten för olycksfalls inträffande kan vara af betydelse för storleken af den sjukhjälpstid för viss tidsperiod (t. ex. kalenderår), hvartill den skadade är berättigad. Hvad 15 § mom. 8 i detta afseende innehåller är förestafvad af önskan, att i enlighet med sedan länge inom och utom Riksdagen uttalade önskemål söka i görlig mån förlägga omhändertagandet af kortvariga eller den tidigare perioden af långvarigare sjukdomar på grund af olycksfall till sjukkassorna. För utrönande af den ekonomiska betydelsen för sjukkassorna att städse besörja nämnda omhändertagande d. v. s. äfven för det fall att till och med hela den skadades sjukhjälpstid för viss tidsperiod redan tagits i anspråk för tidigare sjukdomar, har under förarbetena för lagförslaget verkställts omfattande undersökningar och beräkningar. Dessa hafva gifvit vid handen, att ett dylikt åläggande får antagas medföra allenast en mindre stegring af kassornas sjukhjälpkostnader, ej större än att den med all sannolikhet blott medför en jämförelsevis obetydlig ökning af de för kassorna erforderliga medlemsbidragen. Ifrågavarande åläggande har ej heller annat än mycket undantagsvis framkallat uttalande af betänkligheter från sjukkassornas egen sida. — Skulle däremot, såsom motionärerna synas mena att konsekvensen borde fordra, olycksfallen ställas alldeles utom den vanliga sjukhjälpstiden på sådant sätt, att för hvarje olycksfall sjukhjälp skulle meddelas intill sextioförsta dagen, samtidigt som sjukhjälp för andra sjukdomar skulle utgå oafkortadt för den vanliga sjukhjälpstiden, så skulle sjukkassorna påläggas en tunga, hvars storlek icke är känd, men kan befaras skola väsentligt öfverstiga den, hvilken förutnämnda åläggande visat sig sannolikt medföra.

Hvad motionen i öfrigt innehåller beträffande förevarande §§, har utskottet funnit icke böra föranleda ändring i lagförslaget.

Med afseende å hvad utskottet i anledning af herrar *Johanssons* och *Tengdahls* ifrågavarande motion sålunda samt vid 8 och 11 §§ härofvan uttalat, påkallar den i motionen sist gjorda hemställan ej något utskottets yttrande.

28, 30, 39, 45, 48, 49, 60 och 79 §§.

De i dessa §§ af utskottet föreslagna ändringar motsvara af lagut-

skottet tillstyrkta ändringar i motsvarande §§ uti det för Riksdagen framlagda förslaget till lag om föreningar.

Den uti afdelningsrubriken närmast före 60 § vidtagna ändring är beroende af hvad utskottet sálunda hemställt i fråga om 48 §.

53 §.

Den af utskottet föreslagna jämkning i denna paragrafs lydelse är påkallad af viss del af hvad utskottet beträffande 48 § förordat.

57 §.

Utskottet har funnit sig böra i denna § föreslå den ändring, att första stycket skall utgå och ersättas med en vid paragrafens tredje stycke fogad bestämmelse af det innehåll, utskottets förslag utvisar. Såväl innebörden af hvad sálunda förordats som anledningen därtill torde vara så nära liggande, att någon särskild utveckling därutinnan ej synts erforderlig.

58 §.

De i denna § af utskottet föreslagna ändringarna äro följder af hvad utskottet hemställt i fråga om 39 och 57 §§.

87 §.

Den föreslagna ändringen af paragrafens första stycke har till ändamål att bereda en enligt nu gällande lag om sjukkassor registrerad sjukkassa enahanda skydd för dess firma under den tid, samma lag förblifver gällande för kassan, som tillkommer en enligt den nya lagen registrerad sjukkassas firma.

Till förevarande paragraf har utskottet vidare förordat liknande tillägg, som af lagutskottet föreslagits vid motsvarande paragraf i förslaget till lag om föreningar. — Af detta tillägg har föranledts förslag om jämkning af ordalagen i 88 §.

89 §.

Utskottet har här föreslagit en förändring af paragrafens ordalydelse till tydligare uttryckande af den mening, som lär vara afsedd.

På grund af hvad utskottet ofvan anført får utskottet hemställa:

1:o) att Riksdagen i anledning af Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition måtte antaga följande förslag till

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

L a g

om

sjukkassor.

1 kap. Om registrerade sjukkassor.

Inledande bestämmelser.

1 §.

Sjukkassa, eller sådan förening för inbördes understöd, som afser att utan affärsmässigt drifvande af försäkringsrörelse bereda antingen enbart sjukhjälp eller ock såväl sjukhjälp som begravningshjälp, må kunna i enlighet med hvad i denna lag sägs varda registrerad.

Sjukkassa, hvilken allenast meddelar sjukhjälp samt afser att bereda sådant understöd endast åt medlemmar af andra sjukkassor och utslutande eller hufvudsakligen för tid, för hvilken dessa medlemmar på grund af redan åtnjuten sjukhjälp icke äro berättigade att för inträffad sjukdom bekomma dylikt understöd från de särskilda kassorna, benämnes härnedan fortsättningskassa.

Hvad i denna lag stadgas om sjukkassa i allmänhet äger tillämpning i afseende å fortsättningskassa i den mån, sådant finnes angifvet i 3 kap.

2 §.

Registrerad sjukkassa vare ej tillåtet att meddela högre begravningshjälp än *femhundra* kronor, ej heller att utöfva verksamhet, som

2 §.

Registrerad sjukkassa vare ej tillåtet att meddela högre begravningshjälp än *tvåhundra* kronor, ej heller att utöfva verksamhet, som

*(Kungl. Maj:ts förslag:)**(Utskottets förslag:)*

uppenbarligen är främmande för det ändamål, kassan enligt 1 § har att fullfölja.

uppenbarligen är främmande för det ändamål, kassan enligt 1 § har att fullfölja.

3 §.

Registrerad sjukkasse äger förvärfva rättigheter och ikläda sig skyldigheter samt inför domstol och annan myndighet söka, kära och svara.

För registrerad sjukkassas förbindelser häfta allenast kassans tillgångar, förfallna men ej guldna afgifter inräknade.

Om sjukkassas bildande.

4 §.

Sjukkasse skall för att kunna vinna registrering bestå af minst etthundra medlemmar samt i enlighet med denna lag hafva antagit stadgar och utsett styrelse. Därest särskilda omständigheter därtill föranleda, kan registrering beviljas jämväl sjukkasse med mindre medlemsantal än nyss nämnts, dock ej under tjugufem.

5 §.

Mom. 1. Ansökning om sjukkassas registrering skall göras af dess styrelse.

I sådan ansökning skola uppgifvas:

dels styrelseledamöternas samt, där suppleanter i styrelsen utsetts, deras fullständiga namn äfvensom nationalitet och hemvist,

dels ock, där befogenhet att teckna sjukkassans firma ej skall utöfas allenast af styrelsen, hvilken eller hvilka, hvar för sig eller gemensamt, sådan befogenhet tillkommer.

Skall annan än styrelseledamot eller suppleant äga nämnda befogenhet, varde uppgift lämnad jämväl å hans fullständiga namn och hemvist.

Mom. 2. Vid ansökningen skola fogas:

- 1) två exemplar af kassans stadgar;
- 2) afskrift af protokoll vid sammanträde med kassans medlemmar, utvisande att stadgarna blifvit antagna och styrelse utsedd;

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

3) enligt fastställda formulär affattade uppgifter af styrelseledamöterna rörande medlemmarnas antal samt fördelning efter kön, åldersklasser och yrkesgrupper äfvensom angående af samfund, inrättning eller enskild gjord utfästelse af bidrag till kassan.

De vid 1) och 2) angifna handlingar skola vara till riktigheten styrkta af notarius publicus eller med styrelseledamöternas egenhändiga, bevittnade namnunderskrifter. Å de vid 3) nämnda uppgifterna skola styrelseledamöternas namnunderskrifter vara styrkta af vittnen.

6 §.

Sjukkassas stadgar skola angifva:

- 1) kassans firma;
- 2) huruvida kassan skall meddela allenast sjukhjälp eller därjämte begrafningshjälp;
- 3) hvilket område kassans verksamhet skall omfatta;
- 4) den ort inom riket, där kassans styrelse skall hafva sitt säte;
- 5) de villkor, som skola gälla för inträde i kassan;
- 6) sjukhjälpens beskaffenhet och storlek samt förekommande begrafningshjälps belopp äfvensom tid och villkor för åtnjutande af nämnda understöd;
- 7) de fasta afgifternas belopp eller erforderliga grunder för deras beräknande;
- 8) huruvida uttaxering å medlemmarna skall kunna äga rum, äfvensom i hvilken ordning beslut därom skall fattas och efter hvilka grunder beslutad uttaxering skall verkställas;
- 9) huru styrelsen skall sammansättas och grunderna för dess beslutförhet;
- 10) huru medel, som icke äro erforderliga för löpande utgifter, skola göras fruktbarande och säkerhetshandlingar förvaras;
- 11) huru de medel må användas, hvilka på grund af medgifvande enligt 25 § icke skola afsättas till fond;
- 12) huru revision af styrelsens förvaltning skall ske;
- 13) huru ofta ordinarie sjukkassesammanträde skall hållas;
- 14) det sätt, hvarpå kallelse till sjukkassesammanträde skall ske och andra meddelanden bringas till medlemmarnas kännedom, äfvensom den tid före sammanträde, då föreskrifna kallelseåtgärder senast skola vara vidtagna; samt
- 15) huru i händelse af kassans upplösning med behållna tillgångar skall förfaras.

*(Kungl. Maj:ts förslag:)**(Utskottets förslag:)*

7 §.

Sjukkassas firma skall innehålla ordet »sjukkassa» samt, där sjuk-kassan skall bereda jämväl begrafningshjälp, utmärka detta förhållande.

I sjukkassas firma må ordet »bolag» eller eljest något, som be-tecknar ett bolagsförhållande, ej intagas på sådant sätt, att däraf kan föranledas det misstag, att firman innehafves af ett bolag. Ej heller må sjukkassas firma innehålla såväl ordet »ömsesidig» som ordet »för-säkring».

Firman skall tydligt skilja sig från annan registrerad, ännu be-stående sjukkassas firma.

Om medlems inträde i och afgang ur sjukkassa.

8 §.

I sjukkassas stadgar må icke föreskrifvas, att kassans medlems-antal ej får öfverstiga visst tal.

8 §.

I sjukkassas stadgar må icke föreskrifvas, att kassans medlems-antal ej får öfverstiga visst tal.

Ej heller må i sjukkassas stad-gar upptagas bestämmelse, som inne-bär, att tillträde af viss anställning eller inträde i viss förening medför skyldighet att inträda i kassan för den, hvilken redan är medlem af annan registrerad sjukkassa.

9 §.

I sjukkassa må icke någon vinna inträde eller kvarstå allenast för beredande af begrafningshjälp. Dock äge sjukkassa i stadgarna be-stämman, att medlems make kan vinna inträde i kassan uteslutande för nämnda ändamål, äfvensom att medlem, hvilken på grund af föreskrift i stadgarna, som omförmäles i 15 § 8 mom., icke äger att för viss eller vissa sjukdomar bekomma ytterligare sjukhjälp från kassan, må kunna uteslutande för beredande af begrafningshjälp kvarstå i den-samma.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

10 §.

Medlem äge att efter skriftlig anmälan när som helst utträda ur sjukkassan.

11 §.

Medlem af sjukkassa kan icke därur uteslutas af andra grunder än i stadgarna eller denna lag bestämts.

Stadgarna må ej innehålla, att medlem kan uteslutas på den grund, att han öfverskridit viss ålder, eller att hans hälsotillstånd försämrats, eller att han redan i någon viss utsträckning bekommit sjukhjälp. Ej heller må i stadgarna upptagas bestämmelse, som innebär rätt att utesluta medlem, hvilken tillhört kassan ett år, på grund däraf att han afflyttat från kassans verksamhetsområde till annan ort inom riket, eller medlem, hvilken tillhört kassan fem år, på grund däraf att hans medlemskap i viss förening eller annat samfund upphört, eller medlem, hvilken tillhört kassan tio år eller, där han uppnått fyrtiofem års ålder, fem år, på grund däraf att han lämnat visst yrke eller viss anställning.

11 §.

Medlem af sjukkassa kan icke därur uteslutas af andra grunder än i stadgarna eller denna lag bestämts.

Stadgarna må ej innehålla, att medlem kan uteslutas på den grund, att han öfverskridit viss ålder, eller att hans hälsotillstånd försämrats, eller att han redan i någon viss utsträckning bekommit sjukhjälp. Ej heller må i stadgarna upptagas bestämmelse, som innebär rätt att utesluta medlem, hvilken tillhört kassan ett år, på grund däraf att han afflyttat från kassans verksamhetsområde till annan ort inom riket, eller medlem, hvilken tillhört kassan fem år eller, där han uppnått fyrtiofem års ålder, två år, på grund däraf att hans medlemskap i viss förening eller annat samfund upphört eller att han lämnat visst yrke eller viss anställning.

12 §.

Å samma tid må icke någon vara medlem af mer än en sjukkassa. Dock utgör medlemskap i sjukkassa, som är under likvidation eller i konkurstillstånd, ej hinder för inträde i annan kassa.

(Kungl. Majt:s förslag:)

(Utskottets förslag:)

Varder, efter det sjukkassas konkurs befunnits lämna öfverskott, enligt 79 § beslutadt, att kassans verksamhet skall fortsättas, vare medlem af kassan, hvilken på grund af konkursen inträdt i annan kassa, skyldig att utan uppskof utträda ur endera af kassorna.

Finnes någon obehörigen tillhöra mer än en sjukkassa, äge han kvarstå allenast i den kassa, i hvilken han först inträdt, och varde förty utesluten ur kassa, däri han senare vunnit inträde.

13 §.

Har medlem utträdt ur sjukkassa eller därur uteslutits eller aflidit, äge kassan ändock, såframt ej i stadgarna är annorledes föreskrifvet, rätt att utfå såväl afgift, hvilken enligt stadgarna skall erläggas för den tidsperiod, hvarunder afgången ägt rum, som ock hvad å den afgångne belöper enligt beslut om uttaxering, som fattats före anmälan om utträdet, beslutet om uteslutningen eller dödsfallet. Är ej i stadgarna det belopp, som må medelst uttaxering utkrävas af medlem, begränsadt, och fattas beslut om uttaxering, vare dock medlem, som ej biträdt beslutet och som ofördröjligen anmäler sig till utträde, ej pliktig att erlägga hvad enligt beslutet å honom belöper.

Då medlem utträdt eller uteslutits ur sjukkassa, må han ej utbekomma något af kassans tillgångar.

14 §.

Har medlem afflyttat från sjukkassans verksamhetsområde till ort, som ligger inom området för annan sjukkassas verksamhet, är sistnämnda kassa pliktig att på anmodan af den kassa, medlemmen tillhör, utan ersättning tillhandagå densamma med nödig sjukkontroll öfver medlemmen. Är den nya boningsorten belägen inom området för mer än en sjukkassas verksamhet, åligger nu stadgad skyldighet den af kassorna, som med afseende å medlemmarnas personliga förhållanden är närmast jämförlig med den kassa, den flyttande tillhör.

Tvist, huruvida eller i hvilken omfattning kassa är pliktig att i förut angifna hänseende tillhandagå annan sjukkassa, afgöres af tillsynsmyndigheten.

Där ej sjukkassas stadgar bestämma annorlunda, åligger det medlem, som afflyttar från kassans verksamhetsområde eller utom samma område ombyter boningsort eller återflyttar till ort inom nämnda område, att om den nya boningsorten ofördröjligen göra skriftlig anmälan, vid äfventyr att varda förlustig rätt till understöd från kassan för den tid, som förflyter, intill dess sådan anmälan skett.

(Kungl. Majt:s förslag:)

(Utskottets förslag:)

Om understöd.

15 §.

Mom. 1. Sjuk-kassa må icke meddela sjukhjälp åt annan än den, som för erhållande af sådant understöd är medlem af kassan (sjukhjälp-försäkrad medlem).

Mom. 2. Sjuk-kassas förpliktelse att meddela sjukhjälp kan icke med afseende å sjukdomens art inskränkas i vidare mån, än att medelst föreskrift i stadgarna må bestämmas, att sjukhjälp ej skall utgå för sjukdom, som den sjuke afsiktligt eller vid föröfvande af handling, för hvilken straff ådömts honom, ådragit sig. Såsom sjukdom enligt denna lag anses icke sjukdomsliknande tillstånd, som allenast beror af hög ålder.

Mom. 3. Sjukhjälp skall minst omfatta vård å sjukhus eller läkarvård jämte läkemedel eller visst belopp i penningar för hvarje dag, för själf-försörjande medlem ej understigande nittio öre.

Mom. 4. Sjukhjälp i penningar skall vara bestämd till lika belopp för kassans alla sjukhjälp-försäkrade medlemmar eller, där kassan är indelad i klasser på sätt i 19 § sägs, för alla dylika medlemmar af samma klass. I stadgarna må dock bestämmas, att sådan sjukhjälp skall utgå i visst förhållande till sjukhjälp-försäkrad medlems inkomst; och skola i ty fall i stadgarna angifvas grunder, efter hvilka inkomsten skall beräknas.

Mom. 5. Sjuk-kassa är icke, så vidt ej annorlunda bestämts i stadgarna, pliktig meddela sjukhjälp, med mindre sjukdomen medfört väsentlig nedsättning af arbetsförmågan. Medlem, till hvilken sjukhjälp börjat utgå, skall äga att utan afbrott bekomma sådant understöd, så länge väsentlig nedsättning af arbetsförmågan fortvarar, intill dess för den sjuke tiden för åtnjutande af sjukhjälp (sjukhjälpstiden) gått till ända.

Mom. 6. Sjukhjälp, som består af vård å sjukhus eller läkarvård jämte läkemedel, skall meddelas så snart ske kan.

Mom. 7. Sjukhjälp, som utgår i penningar, får gifvas allenast om sjukdomen varat minst tre dagar, men må i sådan händelse meddelas från sjukdomens början; och skall sådan sjukhjälp gifvas sist från och med sjunde dagen, räknadt från och med den dag väsentlig nedsättning af arbetsförmågan inträdt, eller, därest enligt stadgarna anmälan om sjukdomsfallet är villkor för erhållande af sjukhjälp i penningar och

*(Kungl. Majt:s förslag:)**(Utskottets förslag:)*

sådan anmälan gjorts senare än nämnda sjunde dag, från och med den dag anmälan skett.

Mom. 8. Sjukhjälpstiden skall utgöra minst nittio dagar för hvarje tidsperiod af tolf månader. Dock må i stadgarna bestämmas, att, där en sjukdom ensam eller i förening med annan, som inträffat medan i följd af den förra väsentlig nedsättning af arbetsförmågan ännu förefanns, redan föranledt meddelande af sjukhjälp för tid, ej understigande nittio dagar, ytterligare sjukhjälp ej skall utgå för nämnda sjukdomar.

Utan hinder af de begränsningar beträffande sjukhjälpstiden, som stadgarna må innehålla, skall medlem, hvilken träffats af olycksfall, vara berättigad till sjukhjälp för olycksfallet för de första sextio dagarna därefter, dock att jämväl härvid skall gälla hvad ofvan i mom. 7 stadgats.

Mom. 9. I hvad mån undantag från ofvan i denna § gifna bestämmelser må äga rum stadgas i 18 §.

16 §.

Begravningshjälp skall åt hvarje för beredande af sådant understöd i sjukkassan upptagen medlem (begravningshjälpsförsäkrad medlem) utfästas att utgå med visst belopp.

Ej må högre begravningshjälp än tvåhundra kronor utfästas, med mindre antalet af kassans begravningshjälpsförsäkrade medlemmar öfverstiger tvåhundra. Har i sjukkassa, som utfäst begravningshjälp till högre belopp än tvåhundra kronor, antalet begravningshjälpsförsäkrade medlemmar nedgått till tvåhundra eller därunder, ankomme på tillsynsmyndigheten att efter ansökning af kassan medgifva, att begravningshjälp ändock må af kassan utfästas till belopp, öfverstigande tvåhundra kronor. Dyligt medgifvande må af tillsynsmyndigheten

16 §.

Begravningshjälp skall åt hvarje för beredande af sådant understöd i sjukkassan upptagen medlem (begravningshjälpsförsäkrad medlem) utfästas att utgå med visst belopp.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

återkallas, när helst skäl därtill föreligger.

Begravningshjälpsbeloppet skall, så vidt ej annat föranledes af hvad ofvan i denna § stadgats, vara lika för kassans alla begravningshjälpsförsäkrade medlemmar eller, där kassan är indelad i klasser, för alla dylika medlemmar af samma klass.

Begravningshjälpen må ej af sjuk-kassa utgifvas i anledning af annans än begravningshjälpsförsäkrad medlems frånfälle.

Begravningshjälpsbeloppet skall vara lika för kassans alla begravningshjälpsförsäkrade medlemmar eller, där kassan är indelad i klasser, för alla dylika medlemmar af samma klass.

Begravningshjälpen må ej af sjuk-kassa utgifvas i anledning af annans än begravningshjälpsförsäkrad medlems frånfälle.

17 §.

Därest enligt sjukkassas stadgar läkarintyg angående inträdes-sökandes hälsotillstånd icke fordras, må understöd ej utgå i anledning af sjukdom eller dödsfall, som inträffar under de första sextio dagarna efter inträdet. Hvad nu stadgats gälle dock icke, om sjukdomen eller dödsfallet orsakats af olycksfall, som inträffat efter inträdet i kassan, och äge ej heller tillämpning beträffande medlem, hvilken på grund af sin anställning varit pliktig att inträda i kassan.

Upptages i sjukkassas stadgar bestämmelse, innebärande att sjuk-hjälpen ej skall utgå för sjukdom, som inträffar innan viss tid förflutit från inträdet i kassan, må denna tid icke sättas längre än etthundra-tjugu dagar. Sådan bestämmelse må ej afse sjukdom till följd af olycksfall, som inträffat efter inträdet i kassan.

18 §.

Är sjukkassas sjukhjälpstid längre än den enligt denna lag kortaste tillåtna, må genom föreskrift i stadgarna bestämmas, att rätten till sjuk-hjälpen för den öfverskjutande tiden skall vara på visst sätt inskränkt. Dylik föreskrift må dock ej leda till inskränkning af den rätt till sjuk-hjälpen för olycksfall, hvarom stadgas i andra stycket af 15 § 8 mom.

I sjukkassas stadgar må beträffande medlem, hvilken i anledning af uppkommen sjukdom jämlikt lag eller utfästelse är berättigad att af

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

annan erhålla ersättning eller sjukvård, som ej utgör fattigvård, föreskrifvas, att han icke skall äga rätt till sjukhjälp för den sjukdom eller att han skall vara underkastad viss inskränkning i sin rätt därtill.

Har större sjuklighet eller dödlighet i viss sjukdom yppats inom sjukkasas verksamhetsområde, må genom beslut å sammanträde för bestämd tid föreskrifvas, att för den sjukdom sjukhjälp ej skall meddelas eller skall på visst sätt inskränkas, eller att på grund af dödsfall i den sjukdom begravningshjälp ej skall utgå eller skall utgå allenast med belopp, som i förhållande till den utfästa begravningshjälpens storlek blifvit i lika mån afkortade. Beslut, som nu nämnts, vare ej giltigt, med mindre det blifvit godkänt af tillsynsmyndigheten.

19 §.

Skola inom sjukkassa finnas särskilda klasser med ändamål att meddela till art eller omfattning olika sjukhjälp eller begravningshjälp till olika belopp, varde i stadgarna för enhvar af de särskilda klasserna upptagna bestämmelser rörande de ämnen, som angifvas i 6 § vid 5), 6) och 7).

I klass, däri sjukhjälp skall beredas, må sådant understöd icke meddelas, med mindre antalet sjukhjälpförsäkrade medlemmar i klassen uppgår till tjugufem; dock må, äfven efter det antalet dylika medlemmar nedgått under hvad nu nämnts, sjukhjälp fortfarande tilldelas dem, som voro sjukhjälpförsäkrade i klassen, medan dess sjukhjälpförsäkrade medlemmar ännu utgjorde minst tjugufem.

Beträffande klass, i hvilken begravningshjälp skall beredas till

19 §.

Skola inom sjukkassa finnas särskilda klasser med ändamål att meddela till art eller omfattning olika sjukhjälp eller begravningshjälp till olika belopp, varde i stadgarna för enhvar af de särskilda klasserna upptagna bestämmelser rörande de ämnen, som angifvas i 6 § vid 5), 6) och 7).

I klass, däri sjukhjälp skall beredas, må sådant understöd icke meddelas, med mindre antalet sjukhjälpförsäkrade medlemmar i klassen uppgår till tjugufem; dock må, äfven efter det antalet dylika medlemmar nedgått under hvad nu nämnts, sjukhjälp fortfarande tilldelas dem, som voro sjukhjälpförsäkrade i klassen, medan dess sjukhjälpförsäkrade medlemmar ännu utgjorde minst tjugufem.

Beträffande klass, i hvilken begravningshjälp skall beredas, har

(Kungl. Maj:ts förslag:)

belopp, ej öfverstigande tvåhundra kronor, har tillsynsmyndigheten att på framställning bestämma det minsta för utfästade af sådan begrafningshjälp tillåtna antalet begrafningshjälpsförsäkrade medlemmar i klassen.

Skall i en klass begrafningshjälp utfästas till högre belopp än tvåhundra kronor, må det icke ske, med mindre antalet af klassens begrafningshjälpsförsäkrade medlemmar öfverstiger tvåhundra. Har sådan utfästelse skett och nedgår sedermera antalet begrafningshjälpsförsäkrade till tvåhundra eller därunder, skall hvad i 16 § andra stycket är för motsvarande fall i afseende å sjuk-kassa stadgadt äga tillämpning.

Vidare skall gälla:

att medlem ej kan utan sitt medgifvande flyttas från en klass till annan;

att medlem icke må för erhållande af sjukhjälp tillhöra mer än en af de klasser, i hvilka dylikt understöd, enbart eller till en del, meddelas i penningar;

att medlem icke må för beredande af begrafningshjälp tillhöra mer än en af de klasser, i hvilka dylikt understöd meddelas;

att vid medlems öfvergång från klass med lägre sjukhjälp i penningar eller lägre begrafningshjälp till klass med högre sådan sjukhjälp eller begrafningshjälp hvad i 17 § stadgas skall äga motsvarande tillämpning i fråga om rätt till sjuk-

(Utskottets förslag:)

tillsynsmyndigheten att på framställning bestämma det minsta för utfästade af sådant understöd tillåtna antalet begrafningshjälpsförsäkrade medlemmar i klassen.

Vidare skall gälla:

att medlem ej kan utan sitt medgifvande flyttas från en klass till annan;

att medlem icke må för erhållande af sjukhjälp tillhöra mer än en af de klasser, i hvilka dylikt understöd, enbart eller till en del, meddelas i penningar;

att medlem icke må för beredande af begrafningshjälp tillhöra mer än en af de klasser, i hvilka dylikt understöd meddelas;

att vid medlems öfvergång från klass med lägre sjukhjälp i penningar eller lägre begrafningshjälp till klass med högre sådan sjukhjälp eller begrafningshjälp hvad i 17 § stadgas skall äga motsvarande tillämpning i fråga om rätt till sjuk-

(Kungl. Maj:ts förslag:)

hjälp i penningar eller begravningshjälp i den klass, till hvilken öfvergången skett; skolande, intill dess sådan rätt inträdt, sjukhjälp i penningar och begravningshjälp utgå med belopp, som meddelas i den klass, från hvilken öfvergången skett.

(Utskottets förslag:)

hjälp i penningar eller begravningshjälp i den klass, till hvilken öfvergången skett; skolande intill dess sådan rätt inträdt, sjukhjälp i penningar och begravningshjälp utgå med belopp, som meddelas i den klass, från hvilken öfvergången skett.

Om afgifter och uttaxering samt om räkenskapers förande och fondbildning.

20 §.

Mom. 1. De fasta afgifterna må icke göras olika för olika grupper af sjukkassans medlemmar i vidare mån än som skäligen föranledes af olikhet medlemmarna emellan i afseende å understödsrätt eller sjukdoms- eller dödsfallsrisk eller ock betingas af sådan bestämmelse i stadgarna, som angifves i 21 §. De afgifter, som äro afsedda för sjukhjälpverksamheten och förekommande begravningshjälpverksamhet, skola vara så afvägda, att de i förening med andra kassans inkomster, hvilka kunna vara bestämda för enahanda ändamål som dessa afgifter, må antagas förslå till täckande af kassans löpande utgifter för sjukhjälp, begravningshjälp och förvaltning samt till nödig fondbildning.

Meddelar kassa begravningshjälp till högre belopp än tvåhundra kronor,

20 §.

Mom. 1. De fasta afgifterna må icke göras olika för olika grupper af sjukkassans medlemmar i vidare mån än som skäligen föranledes af olikhet medlemmarna emellan i afseende å understödsrätt eller sjukdoms- eller dödsfallsrisk eller ock betingas af sådan bestämmelse i stadgarna, som angifves i 21 §. De afgifter, som äro afsedda för sjukhjälpverksamheten och förekommande begravningshjälpverksamhet, skola vara så afvägda, att de i förening med andra kassans inkomster, hvilka kunna vara bestämda för enahanda ändamål som dessa afgifter, må antagas förslå till täckande af kassans löpande utgifter för sjukhjälp, begravningshjälp och förvaltning samt till nödig fondbildning.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

skola fasta afgifter upptagas särskildt för sjukhjälpsverksamheten och särskildt för begravningshjälpsverksamheten.

Mom. 2. De inkomster, hvilka äro bestämda för sjukhjälpsverksamheten och begravningshjälpsverksamhet må ej i vidare mån än som kan föranledas af stadgarnas bestämmelser i ämne, som angifves i 6 § vid 11), användas för annat ändamål än nämnda verksamhetsgrenar samt afsättning till de i 23 § omförmälda fonder.

I sjukkassa, som meddelar begravningshjälp till högre belopp än tvåhundra kronor, må icke de för sjukhjälpsverksamheten bestämda inkomster användas för begravningshjälpsverksamheten eller de för sistnämnda verksamhet bestämda inkomster för sjukhjälpsverksamheten.

Mom. 3. Skall enligt sjukkassas stadgar uttaxering å medlemmarna kunna äga rum, må sådan beslutas allenast i den händelse, att kassans för dess sjukhjälps- och begravningshjälpsverksamhet bestämda inkomster finnas otillräckliga för ändamål, hvartill de skola användas. Genom uttaxering erhållna medel må användas allenast för samma ändamål som de inkomster, hvilkas otillräcklighet föranledt uttaxeringen.

(Utskottets förslag:)

Mom. 2. De inkomster, hvilka äro bestämda för sjukhjälpsverksamheten och begravningshjälpsverksamhet må ej i vidare mån än som kan föranledas af stadgarnas bestämmelser i ämne, som angifves i 6 § vid 11), användas för annat ändamål än nämnda verksamhetsgrenar samt afsättning till den i 23 § omförmälda fond.

Mom. 3. Skall enligt sjukkassas stadgar uttaxering å medlemmarna kunna äga rum, må sådan beslutas allenast i den händelse, att kassans för dess sjukhjälps- och begravningshjälpsverksamhet bestämda inkomster finnas otillräckliga för ändamål, hvartill de skola användas. Genom uttaxering erhållna medel må användas allenast för samma ändamål som de inkomster, hvilkas otillräcklighet föranledt uttaxeringen.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

21 §.

Skall enligt sjukkassas stadgar inträde i kassan vara medgifvet allenast för personer, som innehafva anställning hos viss arbetsgifvare, och har arbetsgifvaren till kassan öfverlämnat gifva eller iklädt sig förpliktelse, hvilken gifva eller förpliktelse är af större betydelse för de fasta afgifternas eller af kassan meddeladt understöds storlek, må i stadgarna föreskrifvas, att för medlem, hvilken efter afgång från anställningen kvarstår i kassan, de fasta afgifterna skola höjas med angifvet belopp, skäligen motsvarande den medlemmen tillgodokommande förmån af nämnda gifva eller förpliktelse.

22 §.

I afseende å förändret af sjukkassas räkenskaper skola särskilda föreskrifter meddelas af tillsynsmyndigheten att gälla jämte dem, som kassan jämlikt förordningen angående handelsböcker och handelsräkningar den 4 maj 1855 har att iakttaga. Räkenskapsafslutning skall ske för kalenderår.

Bereder sjukkassa begravningshjälp till högre belopp än tvåhundra kronor, skola räkenskaper föras särskildt för sjukhjälpsverksamheten och särskildt för begravningshjälpverksamheten.

Räkenskaperna skola föras så att af desamma framgår, hvilka kassans tillgångar utgöra fond samt, i händelse både sjukhjälps- och begravningshjälpfond skola finnas, af hvilka tillgångar hvardera fonden består.

23 §.

Då bokslut är uppgjordt för sjukkassa, hvilken afser att meddelu

22 §.

I afseende å förändret af sjukkassas räkenskaper skola särskilda föreskrifter meddelas af tillsynsmyndigheten att gälla jämte dem, som kassan jämlikt förordningen angående handelsböcker och handelsräkningar den 4 maj 1855 har att iakttaga. Räkenskapsafslutning skall ske för kalenderår.

Räkenskaperna skola föras så att af desamma framgår, hvilka kassans tillgångar utgöra fond.

23 §.

Då bokslut är uppgjordt för sjukkassa, skall hvad af de för

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

enbart sjukhjälp eller därjämte begravningshjälp till belopp af högst tvåhundra kronor, skall hvad af de för nämnda ändamål bestämda inkomster och genom uttaxering erhållna medel ej åtgått för det år, bokslutet rörer, afsättas till fond, hvars kapital och afkastning må tagas i anspråk allenast i den mån kassans inkomster ej förslå till täckande af utgifterna för kassans sjukhjälp- och begravningshjälpverksamhet.

Bereder sjukkassa begravningshjälp till högre belopp än tvåhundra kronor, skall hvad af de för sjukhjälpverksamheten bestämda inkomster och uttaxerade medel enligt upprättadt bokslut återstår ingå till en sjukhjälpfond. Motsvarande återstod af de för begravningshjälpverksamheten bestämda inkomster och uttaxerade medel skall afsättas till en begravningshjälpfond. Sjukhjälpfondens kapital och afkastning må tagas i anspråk allenast för sjukhjälpverksamheten samt begravningshjälpfondens kapital och afkastning allenast för begravningshjälpverksamheten.

kassans sjukhjälp- och begravningshjälpverksamhet bestämda inkomster och genom uttaxering erhållna medel ej åtgått för det år, bokslutet rörer, afsättas till fond, hvars kapital och afkastning må tagas i anspråk allenast i den mån kassans inkomster ej förslå till täckande af utgifterna för nyssnämnda ändamål.

24 §.

Finnes sjukkassas för dess sjukhjälp- eller begravningshjälpverksamhet bestämda tillgångar icke förslå för ändamål, hvartill de skola användas, skall styrelsen utan uppskof hos tillsynsmyndigheten göra anmälan om förhållandet med tillkännagifvande, huruvida i anledning däraf viss åtgärd vidtagits eller kommer att inom angifven tid vidtagas.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

I anledning af dylik anmälan ankomme på tillsynsmyndigheten att efter omständigheterna anvisa, hvilka åtgärder böra af kassan vidtagas.

25 §.

På ansökan af sjukkassas styrelse äger tillsynsmyndigheten medgifva, att *afsättning till de i 23 § omförmälda fonder eller någon af dem* må tills vidare upphöra, där tillsynsmyndigheten finner sådan afsättning kunna undvaras utan äfventyrande af kassans förmåga att fullgöra sina förbindelser. Har dylikt medgifvande lämnats, äge tillsynsmyndigheten, när helst den därtill finner skäl, återkalla detsamma.

25 §.

På ansökan af sjukkassas styrelse äger tillsynsmyndigheten medgifva, att *i denna lag föreskrifven afsättning till fond* må tills vidare upphöra, där tillsynsmyndigheten finner sådan afsättning kunna undvaras utan äfventyrande af kassans förmåga att fullgöra sina förbindelser. Har dylikt medgifvande lämnats, äge tillsynsmyndigheten, när helst den därtill finner skäl, återkalla detsamma.

26 §.

Meddelar sjukkassa begrafningshjälp till högre belopp än tvåhundra kronor, äge den, som mot kassan har fordran å begrafningshjälp, ej rätt till betalning för denna fordran ur de för sjukhjälpsverksamheten bestämda tillgångar och den, som har fordran å sjukhjälp, ej rätt till betalning därför ur de för begrafningshjälpsverksamheten bestämda tillgångar.

I vidare mån än som framgår af hvad nu föreskrifvits må hvad i 20 § 2 och 3 mom. samt 23 § stadgas i fråga om användning af vissa sjukkassas tillgångar icke å-

26 §.

Hvad i 20 § 2 och 3 mom. samt 23 § stadgas i fråga om användning af vissa sjukkassas tillgångar må icke åberopas mot tredje man, med mindre han insett eller

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

beropas mot tredje man, med mindre han insett eller bort inse, att stadgandet ägt tillämpning.

bort inse, att stadgandet ägt tillämpning.

Om styrelse och firmateckning.

27 §.

För sjukkassa skall finnas en styrelse, bestående af minst tre ledamöter.

Styrelsen äge, i enlighet med hvad i denna lag är stadgadt, förvalta sjukkassans angelägenheter.

28 §.

Styrelsen väljes å sjukkassesammanträde; dock må i stadgarna kunna bestämmas, att en *eller flera ledamöter af styrelsen skola* på annat sätt utses.

Styrelseledamot skall vara här i riket bosatt svensk medborgare.

28 §.

Styrelsen väljes å sjukkassesammanträde; dock må i stadgarna kunna bestämmas, att *styrelsen eller ledamot däraf skall* på annat sätt utses.

Styrelseledamot skall vara här i riket bosatt svensk medborgare.

29 §.

Ledamot af styrelsen må ej utses för längre tid än fem år.

Ändå att den tid, för hvilken styrelseledamot blifvit utsedd, ej gått till ända, må han skiljas från uppdraget genom beslut af den, som utsett honom.

30 §.

Afgår å *sjukkassesammanträde* vald styrelseledamot, innan den tid, för hvilken han blifvit vald, gått till ända, och finnes ej suppleant,

30 §.

Afgår *af sjukkassan* vald styrelseledamot, innan den tid, för hvilken han blifvit vald, gått till ända, och finnes ej suppleant, åligger det

(Kungl. Majt:s förslag:)

åligger det öfriga styrelseledamöter att ofördröjligen föranstalta om val af ny ledamot. Utan hinder af hvad nu stadgats må dock, där sjuk-kassans stadgar sådant medgifva, med valet kunna anstå till *nästa ordinarie sjukkaessesammanträde*, såframt styrelsen är beslutför med kvarstående ledamöter.

(Utskottets förslag:)

öfriga styrelseledamöter att ofördröjligen föranstalta om val af ny ledamot. Utan hinder af hvad nu stadgats må dock, där sjuk-kassans stadgar sådant medgifva, med valet kunna anstå, till *dess den tid, för hvilken den afgångne blifvit vald, gått till ända*, såframt styrelsen är beslutför med kvarstående ledamöter.

31 §.

Styrelsen, så ock den eller de särskilda styrelseledamöter, som bemyndigats teckna sjuk-kassans firma, äge att själfva eller genom ombud ej mindre i förhållande till tredje man handla å sjuk-kassans vägnar än äfven inför domstolar och andra myndigheter företräda sjuk-kassan. Inskränkning i den befogenhet, som sålunda tillkommer styrelsen eller viss styrelseledamot, vare, i den mån ej annat följer af hvad i denna lag stadgas, utan verkan mot tredje man, med mindre han ägt eller bort äga kännedom om inskränkningen. Bestämmelse, innefattande sådan inskränkning, må ej registreras.

32 §.

I förhållande till sjuk-kassan vare styrelsen och de styrelseledamöter, som, efter ty i 31 § är sagdt, äga företräda kassan, pliktiga att i sin förvaltning af kassans angelägenheter ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som i stadgarna eller af sjuk-kasse-sammanträde eller, såvidt rörer styrelseledamot, af styrelsen meddelas.

Styrelsen eller styrelseledamot må dock ej efterkomma sjuk-kasse-sammanträdes föreskrift, där den finnes strida mot denna lag eller sjuk-kassans stadgar.

33 §.

Bemyndigande för styrelseledamot att teckna sjuk-kassans firma må, där ej annat blifvit bestämdt i stadgarna eller af sjuk-kassesammanträde, meddelas af styrelsen.

*(Kungl. Maj:ts förslag:)**(Utskottets förslag:)*

Ej må sådant bemyndigande meddelas af sjukkaessesammanträde, med mindre stadgarna innehålla bestämmelse i sådant afseende.

34 §.

Är enligt stadgarna styrelsen beslutför, utan att samtliga ledamöter äro tillstädes, må likväl ärende, som ankommer på styrelsen, ej företagas, utan att, såvidt ske kunnat, samtliga erhållit tillfälle att deltaga i ärendets behandling; men vare i förhållande till tredje man, som är i god tro, sjukkassan i hvarje fall bunden af åtgärd som af beslutfört antal vidtages.

35 §.

Såsom styrelsens beslut gälle, där ej annorlunda är bestämdt i stadgarna, den mening, om hvilken vid sammanträde de flesta röstande förena sig, men vid lika röstetal den mening, som biträdes af ordföranden vid sammanträdet.

Ledamot af styrelsen äge ej deltaga i behandling af fråga rörande aftal mellan honom och sjukkassan. Ej heller må han deltaga i behandling af fråga om aftal mellan sjukkassan och tredje man, där han i frågan äger ett väsentligt intresse, som kan vara stridande mot sjukkassans. Hvad sålunda är stadgadt äge motsvarande tillämpning beträffande gåfva från sjukkassans sida, så ock beträffande rättegång eller annan talan mot styrelseledamoten eller tredje man.

36 §.

I stadgarna må bestämmas, att styrelsen äger bemyndiga annan än styrelseledamot att teckna sjukkassans firma; och äge jämväl sjukkaessesammanträde tillåta styrelsen att meddela sådant bemyndigande. I fråga om den, som sålunda erhållit rätt att teckna sjukkassans firma, skall tillämpas hvad som enligt 31 och 32 §§ gäller beträffande styrelseledamot, som äger teckna firman.

37 §.

Vid meddelande af rätt till firmateckning må kunna föreskrifvas, att denna rätt får utöfvas endast af flera gemensamt.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

38 §.

Sker ändring i styrelsens sammansättning eller i fråga om rätten att teckna sjukkassans firma, skall styrelsens ordförande därom ofördröjligen göra anmälan för registrering. Vid anmälan om ändring i styrelsens sammansättning skall fogas styrkt afskrift af protokoll eller annan handling, som bestyrker ändringen.

39 §.

Utan sjukkassesammanträdes bemyndigande må den, som äger företräda sjukkassan, ej föryttra sjukkassans fasta egendom *eller för- yttra eller under nyttjanderätt upplåta all sjukkassans egendom eller den väsentligaste delen däraf.*

39 §.

Utan sjukkassesammanträdes bemyndigande må den, som äger företräda sjukkassan, ej föryttra sjukkassans fasta egendom.

40 §.

Skriftlig handling, som utfärdas för sjukkassa, bör undertecknas med kassans firma. Vid firmateckning skola de, som teckna firman, äfven underskrifva sina namn.

Har handlingen ej undertecknats med sjukkassans firma och framgår ej af dess innehåll, att den utfärdats å kassans vägnar, vare de, som underskrifvit handlingen, ehvad densamma pröfvas vara för kassan bindande eller ej, ansvariga för hvad genom handlingen må hafva slutits, en för alla och alla för en, såsom för egen skuld.

41 §.

Angående befogenhet för styrelseledamot, så ock för den, som eljest, ensam eller gemensamt med annan, berättigats teckna sjukkassans firma, att för kassan mottaga stämning är stadgadt i rättegångsbalken; och skall hvad i sådant afseende gäller äga tillämpning jämväl, då annat meddelande skall delgifvas sjukkassan.

Vill styrelsen kära till sjukkassan, utlyse styrelsen sjukkassesammanträde för val af ombud att i den tvist föra kassans talan. Stämning skall anses delgifven, då den blifvit föredragen å sammanträdet.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

42 §.

Minst en månad före det sjukkassesammanträde, där revisorernas berättelse skall framläggas, aflämne styrelsen till revisorerna en af styrelsens ledamöter underskrifven förvaltningsberättelse.

43 §.

Styrelseledamöter, som genom att öfverträda denna lag eller sjukkassans stadgar eller eljest uppsåtligen eller af vårdslöshet tillskynda sjukkassan skada, svare för skadan, en för alla och alla för en.

Angående styrelseledamöters ansvarighet gent emot tredje man stadgas i 101 §.

44 §.

Hvad i denna lag finnes stadgadt om styrelseledamot äge motsvarande tillämpning å suppleant i styrelsen.

Har suppleant utöfvat styrelseledamots befogenhet, vare den omständighet, att förutsättningen för hans inträde i styrelsen saknats, utan verkan mot enhvar, som ej visas hafva ägt kännedom därom.

Bestämmelse rörande den förutsättning, under hvilken suppleant äger utöfva styrelseledamots befogenhet, må ej registreras.

Om revision.

45 §.

Styrelsens förvaltning och sjukkassans räkenskaper skola granskas af minst två revisorer.

Revisorerna väljas å sjukkasse-sammanträde; dock må i stadgarna kunna bestämmas, att *en eller flera revisorer* skola på annat sätt utses *att jämte de å sjukkassesammanträde valda deltaga i granskningen.*

Till revisor må ej utses den, som är i sjukkassans eller styrelseledamots tjänst.

45 §.

Styrelsens förvaltning och sjukkassans räkenskaper skola granskas af minst två revisorer.

Revisorerna väljas å sjukkasse-sammanträde; dock må i stadgarna kunna bestämmas, att *revisorer* skola på annat sätt utses.

Till revisor må ej utses den, som är i sjukkassans eller styrelseledamots tjänst.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

Den tid, för hvilken revisor utses, må ej utgå före nästa ordinarie sjukkassesammanträde, och ej omfatta längre tid än två år. Revisor må, ändå att den tid, för hvilken han blifvit utsedd, ej gått till ända, skiljas från uppdraget genom beslut af den, som utsett honom.

Afgår å sjukkassesammanträde vald revisor, innan den tid, för hvilken han blifvit vald, gått till ända, och finnes ej suppleant, åligger det styrelsen att ofördröjligen föranstalta om val af ny revisor.

(Utskottets förslag:)

Den tid, för hvilken revisor utses, må ej utgå före nästa ordinarie sjukkassesammanträde och ej omfatta längre tid än två år. Revisor må, ändå att den tid, för hvilken han blifvit utsedd, ej gått till ända, skiljas från uppdraget genom beslut af den, som utsett honom.

Afgår af sjukkassan vald revisor, innan den tid, för hvilken han blifvit vald, gått till ända, och finnes ej suppleant, åligger det styrelsen att ofördröjligen föranstalta om val af ny revisor.

46 §.

Styrelsen skall bereda revisor tillfälle att när som helst inventera sjukkassans alla tillgångar samt granska alla dess böcker, räkenskaper och andra handlingar; och må af revisor begärd upplysning angående förvaltningen ej af styrelsen förvägras.

Vid fullgörande af sitt uppdrag hafva revisorerna att ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som af sjukkassan meddelas och ej afse inskränkning i deras i lag stadgade befogenhet eller eljest strida mot lag eller författning eller mot kassans stadgar.

Revisorerna skola å sjukkassesammanträde afgifva en af dem underskrifven berättelse öfver granskningen och därvid foga styrelsens förvaltningsberättelse.

Angående revisorers befogenhet att påfordra utlysande af extra sjukkassesammanträde stadgas i 51 §.

47 §.

Hafva revisorer i sin berättelse eller annan handling, som framlägges å sjukkassesammanträde, mot bättre vetande lämnat oriktig uppgift eller uppsåtligen underlåtit att göra anmärkning mot dylik uppgift i handling, som af dem granskats, eller vid fullgörandet af sitt uppdrag

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

visat vårdslöshet, vare de, som låtit sådant komma sig till last, sjukkassan ansvariga för all däraf uppkommande skada, en för alla och alla för en.

Om sjukkassesammanträde.

48 §.

Sjukkasemedlems rätt att deltaga i handhafvandet af sjukkassans angelägenheter utöfvas å sjukkassesammanträde.

Ej må någon själf eller genom ombud eller såsom ombud för annan deltaga i behandling af fråga rörande aftal mellan honom och sjukkassan. Ej heller må han deltaga i behandling af fråga om aftal mellan sjukkassan och tredje man, där han i frågan äger ett väsentligt intresse, som kan vara stridande mot sjukkassans. Hvad sålunda stadgats äge motsvarande tillämpning beträffande gifva från sjukkassans sida, så ock beträffande rättegång eller annan talan mot honom eller tredje man. Styrelseledamot må ej deltaga i beslut om ansvarsfrihet för förvaltningsåtgärd, för hvilken han är ansvarig, eller i val af revisor.

Å sjukkassesammanträde må ärende, som ej i kallelsen till sam-

48 §.

Sjukkasemedlems rätt att deltaga i handhafvandet af sjukkassans angelägenheter utöfvas å sjukkassesammanträde; dock må i stadgarna bestämmas, att vissa ärenden, som ej enligt denna lag skola handläggas å sjukkassesammanträde, må i annan ordning afgöras.

Den, som ej fyllt tjuguet år, må icke deltaga i handhafvandet af sjukkassans angelägenheter.

Ej må någon själf eller genom ombud eller såsom ombud för annan deltaga i behandling af fråga rörande aftal mellan honom och sjukkassan. Ej heller må han deltaga i behandling af fråga om aftal mellan sjukkassan och tredje man, där han i frågan äger ett väsentligt intresse, som kan vara stridande mot sjukkassans. Hvad sålunda stadgats äge motsvarande tillämpning beträffande gifva från sjukkassans sida, så ock beträffande rättegång eller annan talan mot honom eller tredje man. Styrelseledamot må ej deltaga i beslut om ansvarsfrihet för förvaltningsåtgärd, för hvilken han är ansvarig, eller i val af revisor.

Å sjukkassesammanträde må ärende, som ej i kallelsen till sam-

(Kungl. Maj:ts förslag:)

manträdet blifvit angifvet, ej företagas till afgörande, där det ej enligt stadgarna skall förekomma å sammanträdet eller omedelbart föranledes af ärende, som där skall afgöras.

Öfver beslut, som å sjukkas-sammanträde fattas, skall genom styrelsens försorg föras protokoll. Senast fyra veckor efter sammanträdet skall protokollet vara tillgängligt för sjukkassemedlemmarna.

49 §.

Jämte hvad i 48, 57 och 58 §§ är stadgadt om utöfvande af rösträtt och fattande af beslut å *sjukkas-sammanträde* gälle, där ej annorlunda finnes bestämdt i stadgarna:

att hvarje medlem äger deltaga i handhafvandet af sjukkas-sans angelägenheter;

att hvarje medlem äger en röst;

att medlem är berättigad att öfverlåta sin rösträtt å annan medlem;

att ingen må på grund af fullmakt utöfva rösträtt för mer än en medlem;

att såsom sjukkas-sans beslut gäller den mening, för hvilken de flesta rösterna afgifvas; och

att, vid lika röstetal, val afgöres genom lottning, men i andra frågor den mening gäller, som bi-

(Utskottets förslag:)

manträdet blifvit angifvet, ej företagas till afgörande, där det ej enligt stadgarna skall förekomma å sammanträdet eller omedelbart föranledes af ärende, som där skall afgöras.

Öfver beslut, som å sjukkas-sammanträde fattas, skall genom styrelsens försorg föras protokoll. Senast fyra veckor efter sammanträdet skall protokollet vara tillgängligt för sjukkassemedlemmarna.

49 §.

Jämte hvad i 48, 57 och 58 §§ är stadgadt om utöfvande af rösträtt och fattande af beslut gälle, där ej annorlunda finnes bestämdt i stadgarna:

att hvarje medlem äger deltaga i handhafvandet af sjukkas-sans angelägenheter;

att hvarje medlem äger en röst;

att medlem är berättigad att öfverlåta sin rösträtt å annan medlem;

att ingen må på grund af fullmakt utöfva rösträtt för mer än en medlem;

att såsom sjukkas-sans beslut gäller den mening, för hvilken de flesta rösterna afgifvas; och

att vid lika röstetal, val afgöres genom lottning, men i andra frågor den mening gäller, som bi-trädes af ordföranden.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

trädes af ordföranden vid sammanträdet.

50 §.

Styrelsen äge, när den finner lämpligt, kalla sjukkassans medlemmar till extra sjukkassesammanträde.

Revisorerna må, om deras granskning föranleder därtill, skriftligen med angifvande af skälet påfordra, att styrelsen skall utlysa extra sjukkassesammanträde att hållas så snart det med iakttagande af föreskrifven kallelsetid kan ske. Har sådan påfordran skett, skola revisorerna ofördröjligen gifva tillsynsmyndigheten underrättelse därom. Efterkommer styrelsen ej inom en vecka revisorernas påfordran, äge de själfva utlysa sjukkassesammanträde. Äro ej samtliga revisorer ense om sammanträdet utlysande, gälle den mening, hvarom de flesta förena sig, eller vid lika röstetal deras mening, som anse extra sammanträde ej böra hållas.

Extra sjukkassesammanträde skall ock af styrelsen utlysas, då det för uppgifvet ändamål skriftligen påfordras af minst en tiondel af sjukkassans samtliga medlemmar eller det mindre antal, som må vara bestämdt i stadgarna.

51 §.

Underlåter styrelsen att i föreskrifven ordning kalla sjukkassans medlemmar till ordinarie sjukkassesammanträde, eller har styrelsen ej senast två veckor efter påfordran, hvarom i 50 § sista stycket är sagdt, utlyst sammanträde att hållas så snart det med iakttagande af föreskrifven kallelsetid kan ske, har tillsynsmyndigheten att på anmälan af sjukkassemédlem ofördröjligen utlysa sammanträde.

Tillsynsmyndigheten äge ock, när helst den finner det nödigt, anmoda styrelsen att utlysa sjukkassesammanträde. Efterkommer styrelsen ej inom en vecka sådan anmodan, må tillsynsmyndigheten själf utlysa sammanträdet.

52 §.

Å det sjukkassesammanträde, där revisorernas berättelse framlägges, skall frågan om beviljande af ansvarsfrihet åt styrelsen för den tid berättelsen omfattar företagas till afgörande.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

Frågan om ansvarsfrihets beviljande må kunna uppskjutas till afgörande vid nytt sammanträde.

53 §.

I sjukkassas stadgar må bestämmas, att *medlemmarnas rätt att deltaga i handhafvandet af sjukkassans angelägenheter* skall helt eller delvis utöfvas af därtill utsedda personer. Sammanträde, som af dessa personer hålles, vare såsom sjukkassesammanträde ansedt; dock att dylik person ej äger öfverlåta sin rösträtt å sammanträde på annan.

53 §.

I sjukkassas stadgar må bestämmas, att *sjukkassesammanträdes befogenhet* skall helt eller delvis utöfvas af därtill utsedda personer. Sammanträde, som af dessa personer hålles, vare såsom sjukkassesammanträde ansedt; dock att dylik person ej äger öfverlåta sin rösträtt å sammanträde på annan.

Om talan mot styrelse eller revisorer.

54 §.

Varder talan å styrelsens förvaltning under den tid revisorerernas berättelse omfattar ej anställd inom ett år från det berättelsen framlades å sjukkassesammanträde, vare så ansedt, som om ansvarsfrihet blifvit styrelsen beviljad.

Utan hinder däraf, att ansvarsfrihet beviljats, må sådan talan å förvaltningen, som grundas därpå, att styrelseledamot begått brottslig handling, kunna af sjukkassan mot honom anställas, där ej ansvarsfriheten uttryckligen förklarats afse äfven den handling.

55 §.

Talan mot revisorer enligt 48 § må ej anställas, sedan två år förflutit från det revisorerernas berättelse framlades å sammanträde, utan så är, att talan grundas därpå, att brottslig handling blifvit begången.

56 §.

Afträdes sjukkassas egendom till konkurs, som börjar inom två år från det revisorerernas berättelse framlades å sjukkassesammanträde, äge

*(Kungl. Maj:ts förslag:)**(Utskottets förslag:)*

konkursboet att anställa klander å förvaltningen för den tid berättelsen afser, ändå att ansvarsfrihet blifvit styrelsen beviljad, äfvensom att mot revisorerna anställa sådan talan, som omförmäles i 48 §.

Talan, som ofvan i denna paragraf sägs, skall anhängiggöras inom en månad från inställeledagen eller, där tiden för talans anställande af sjukkassan då ännu ej gått till ända, inom utgången af den tid. Försummas det, vare rätt till talan förlorad.

Om ändring af sjukkassas stadgar och vissa andra fall, då särskild röstpluralitet å sjukkassesammanträde erfordras.

57 §.

Ej må ändring af stadgarna, hvarigenom åt medlem utfäst begravningshjälps belopp minskats, utan hans samtycke vidtagas.

Beslut om stadgeändring, som innebär upptagande af någon förut icke i stadgarna angifven grund för medlems uteslutande ur sjukkassan, vare, där ändringen skall afse jämväl dem, som vid frågans afgörande voro medlemmar af kassan, ej giltigt, med mindre samtliga medlemmarna förenat sig därom.

Beslut om sådan ändring af stadgarna, att medlem tillkommande rätt till medel, hvilka på grund af medgifvande enligt 25 § ej skola afsättas till fond, eller till behållna tillgångar vid sjukkassans upplösning inskränkes, äge ej giltighet, med mindre beslutet fattats å två på hvarandra följande sjukkassesammanträden, däraf minst ett ordinarie, och å det sammanträde, som sist hålles, biträdts af samtliga röstande.

57 §.

Beslut om stadgeändring, som innebär upptagande af någon förut icke i stadgarna angifven grund för medlems uteslutande ur sjukkassan, vare, där ändringen skall afse jämväl dem, som vid frågans afgörande voro medlemmar af kassan, ej giltigt, med mindre samtliga medlemmarna förenat sig därom.

Beslut om sådan ändring af stadgarna, att medlem tillkommande rätt till medel, hvilka på grund af medgifvande enligt 25 § ej skola afsättas till fond, eller till behållna tillgångar vid sjukkassans upplösning inskränkes, äge ej giltighet, med mindre beslutet fattats å två på hvarandra följande sjukkassesammanträden, däraf minst ett ordinarie, och å det sammanträde, som sist hålles, biträdts af samtliga röstande.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

Beslut om annan ändring af stadgarna än förut i denna § angifvits vare ej giltigt, med mindre samtliga medlemmarna förenat sig därom eller beslutet fattats å två på hvarandra följande sjukkas-sammanträden, däraf minst ett ordinarie, och å det sammanträde, som sist hålles, biträdts af minst två tredjedelar af de röstande.

Är för giltighet af beslut, hvarom ofvan är sagdt, något ytterligare villkor bestämdt i stadgarna, lände ock det till efterrättelse.

58 §.

I fråga om giltighet af beslut om sjukkassas trädande i likvidation i andra fall än i 62 och 79 §§ sägs eller om föryttring eller upplåtelse under nyttjanderätt af all sjukkassas egendom eller den väsentligaste delen däraf eller om sådant bemyndigande

(Utskottets förslag:)

Beslut om annan ändring af stadgarna än förut i denna § angifvits vare ej giltigt, med mindre samtliga medlemmarna förenat sig därom eller beslutet fattats å två på hvarandra följande sjukkas-sammanträden, däraf minst ett ordinarie, och å det sammanträde, som sist hålles, biträdts af minst två tredjedelar af de röstande. *Innefattar beslutet nedsättning af förekommande begravningshjälps belopp, vare, där nedsättningen skall afse jämväl dem, åt hvilka vid frågans afgörande begravningshjälp redan var utfäst, och de ej alla därtill samtyckt, för beslutets giltighet ytterligare erforderligt, att beslutet afser nedsättning af all utfäst begravningshjälp i lika mån efter beloppens storlek samt att tillsynsmyndigheten pröfvat nedsättningen nödig för bevarande af kassans förmåga att fullgöra sina förbindelser.*

Är för giltighet af beslut, hvarom ofvan är sagdt, något ytterligare villkor bestämdt i stadgarna, lände ock det till efterrättelse.

58 §.

I fråga om giltighet af beslut om sjukkassas trädande i likvidation i andra fall än i 62 och 79 §§ sägs eller om sjukkassas anslutning till fortsättningskassa vare lag, som i 57 § tredje och fjärde styckena sägs.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

åt styrelsen, som innefattar befogenhet till dylik föryttring eller upplåtelse, eller om sjukkassas anslutning till fortsättningskassa vare lag, som i 57 § fjärde och femte styckena sägs.

Beslut, att sjukkassas anslutning till fortsättningskassa skall upphöra, vare ej giltigt, med mindre det biträdts af samtliga de röstande, hvilka till följd af anslutningens upphörande skulle förlora rätt till sjukhjälp från fortsättningskassan.

(Utskottets förslag:)

Beslut, att sjukkassas anslutning till fortsättningskassa skall upphöra, vare ej giltigt, med mindre det biträdts af samtliga de röstande, hvilka till följd af anslutningens upphörande skulle förlora rätt till sjukhjälp från fortsättningskassan.

59 §.

Beslut om ändring af sjukkassas stadgar skall af styrelsens ordförande ofördröjligen anmälas för registrering och må ej gå i verkställighet, innan registrering skett. Vid anmälan skall fogas, i två exemplar, af notarius publicus eller med styrelseledamöternas egenhändiga, bevittnade namnunderskrifter styrkt afskrift af protokoll, som förts i ärendet.

Beslut om sådan ändring af sjukkassas stadgar, att medlems förpliktelse att erlagga bidrag till kassan ökas, må ej tillämpas mot medlem, som icke biträdt beslutet och som anmäler sig till utträde ur kassan inom fyra veckor från det beslutet fattades.

Beslut om stadgeändring, som innebär inskränkning af sjukkassans skyldighet att meddela sjukhjälp, äge icke tillämpning i fråga om sjukhjälp för sjukdom, på grund af hvilken rätt till erhållande af sådant understöd redan inträdt.

Om klander af beslut å sjukkas-
sammanträde.

Om klander af sjukkassas beslut.

60 §.

Menar styrelsen eller ledamot däraf eller sjukkasmedlem, att

60 §.

Menar styrelsen eller ledamot däraf eller sjukkasmedlem, att

(Kungl. Maj:ts förslag:)

beslut, som fattats å sjukkassesammanträde, icke tillkommit i behörig ordning eller eljest strider mot denna lag eller sjukkassans stadgar, äge därå tala genom stämning å sjukkassan inom tre månader från beslutets dag. Försummas det, vare rätt till klandertalan mot beslutet förlorad.

Vill styrelsen anhängiggöra klandertalan, vare lag som i 41 § andra stycket sägs; dock skall styrelsens rätt till talan anses bevarad, om det där omförmälda sjukkassesammanträdet blifvit inom ofvan i denna § stadgad tid utlyst att hållas så snart det med iakttagande af föreskrifven kallelsetid kan ske.

Har klandertalan anhängiggjorts, äge domstolen, när skäl därtill förekommer, att, innan slutligt utslag i målet meddelas, förordna, att klandrade beslutet ej må verkställas. Om förordnandet skall, där klandrade beslutet är af beskaffenhet att det bör registreras, underrättelse ofördröjligen genom rättens eller domarens försorg afsändas för registrering.

Domstols utslag, hvarigenom beslut å sjukkassesammanträde upphäfts eller ändrats, gälle jämväl för de medlemmar, som ej instämt klandertalan.

(Utskottets förslag:)

sjukkassas beslut icke tillkommit i behörig ordning eller eljest strider mot denna lag eller sjukkassans stadgar, äge därå tala genom stämning å sjukkassan inom tre månader från beslutets dag. Försummas det, vare rätt till klandertalan mot beslutet förlorad.

Vill styrelsen anhängiggöra klandertalan, vare lag som i 41 § andra stycket sägs; dock skall styrelsens rätt till talan anses bevarad, om det där omförmälda sjukkassesammanträde blifvit inom ofvan i denna § stadgad tid utlyst att hållas så snart det med iakttagande af föreskrifven kallelsetid kan ske.

Har klandertalan anhängiggjorts, äge domstolen, när skäl därtill förekommer, att, innan slutligt utslag i målet meddelas, förordna, att klandrade beslutet ej må verkställas. Om förordnandet skall, där klandrade beslutet är af beskaffenhet att det bör registreras, underrättelse ofördröjligen genom rättens eller domarens försorg afsändas för registrering.

Domstols utslag, hvarigenom sjukkassas beslut upphäfts eller ändrats, gälle jämväl för de medlemmar, som ej instämt klandertalan.

Om likvidation och upplösning.

61 §.

Saknar sjukkassa till registret anmäld behörig styrelse, vare medlem af kassan eller borgenär, så ock enhvar annan, hvars rätt kan vara

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

beroende däraf, att någon finnes, som äger företräda kassan, äfvensom tillsynsmyndigheten berättigad att hos rätten eller domaren göra ansökning att sjukkassan må förklaras skyldig att träda i likvidation. Kungörelse om ansökningen med uppgift om tiden, när densamma kommer att pröfvas af rätten, skall af rätten eller domaren utfärdas och minst tre månader före nämnda tid införas i allmänna tidningarna, så ock i tidning inom orten. Rätten eller domaren äge ock, där så äskas, förordna en eller flera sysslomän att emellertid taga sjukkassans egendom under vård och bevaka dess angelägenheter. Styrkes på ut-sätta tiden, att anmärkta förhållandet fortfar, förklare rätten, att kassan skall träda i likvidation, och förordne en eller flera likvidatorer att verkställa densamma.

Om förordnande af syssloman skall underrättelse ofördröjligen genom rättens eller domarens försorg afsändas för registrering.

62 §.

Sjuk-kassa skall ock träda i likvidation,

1) då medlemsantalet, där det vid registreringen utgjorde etthundra eller mera, nedgått under etthundra och tillsynsmyndigheten enligt meddeladt beslut funnit det icke kunna medgifvas sjukkassan att med mindre medlemsantal än etthundra fortsätta sin verksamhet samt sistnämnda tal icke åter uppnåtts inom tre månader;

2) då medlemsantalet, där tillsynsmyndigheten funnit skäligt lämna sådant medgifvande, som nyss angifvits, eller kassan registrerats med mindre antal medlemmar än etthundra, nedgått under tjugufem och detta tal ej åter uppnåtts inom tre månader;

3) då förhållande inträffat, på grund hvaraf enligt bestämmelse i stadgarna kassan skall upphöra med sin verksamhet.

63 §.

Har sjuk-kassa beslutat att träda i likvidation, eller skall eljest, af anledning som i 62 § sägs, likvidation verkställas, varde å sjuk-kassasammanträde en eller flera likvidatorer valda att verkställa likvidationen.

I stadgarna må bestämmas, att en eller flera likvidatorer skola på annat sätt utses att jämte de å sjuk-kassasammanträde valda delta i likvidationen.

*(Kungl. Maj:ts förslag:)**(Utskottets förslag:)*

64 §.

Utser sjukkassan ej likvidatorer, ehuru sådant förhållande inträffat, som jämlikt bestämmelserna i 62 § vid 1) och 2) påkallar likvidation, svare de, som med vetskap om förhållandet deltaga i beslut om fortsättande af kassans verksamhet eller handla å dess vägnar, för uppkommande förbindelser, en för alla och alla för en, såsom för egen skuld.

65 §.

Har sådant förhållande inträffat, som jämlikt bestämmelse i 62 § påkallar likvidation, och varder ej inom en månad därefter till registret, enligt hvad nedan sägs, anmaldt, att sjukkassan trädt i likvidation, förklare rätten, på ansökan af medlem eller styrelseledamot eller tillsynsmyndigheten och efter kassans hörande, att kassan skall träda i likvidation; och förelägge rätten kassan att inom viss tid, ej understigande en månad, utse en eller flera likvidatorer, vid äfventyr att förordnande i sådant hänseende eljest meddelas af rätten.

66 §.

Finnes sjukkassa, som enligt anmälan till registret trädt i likvidation, sedermera sakna till registret anmälda, behöriga likvidatorer, vare medlem eller borgenär, så ock enhvar annan, hvars rätt kan vara beroende däraf, att någon finnes, som äger företräda kassan, äfvensom tillsynsmyndigheten berättigad att hos rätten eller domaren göra ansökning om utseende af likvidatorer; och skall i öfrigt hvad i 61 § är stadgadt i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

67 §.

Likvidator skall vara här i riket bosatt svensk medborgare.

Uppdraget att vara likvidator anses gälla, intill dess likvidationen blifvit afslutad, men må när som helst återkallas af den, som meddelat uppdraget.

Afgår å sjukkassesammanträde vald likvidator, innan han fullgjort sitt uppdrag, och finnes ej suppleant, åligger det öfriga likvidatorer att ofördröjligen föranstalta om val af ny likvidator.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

68 §.

Likvidatorerna skola ofördröjligen för registrering anmäla, att sjuk-kassan trädt i likvidation. Därvid skola uppgifvas

dels likvidatorernas samt, där suppleanter utsetts, deras fullständiga namn äfvensom nationalitet och hemvist,

dels ock, där befogenhet att teckna kassans firma ej skall utöfvas allenast af likvidatorerna gemensamt, hvilken eller hvilka, hvar för sig eller gemensamt, sådan befogenhet tillkommer.

Skall annan än likvidator eller suppleant äga nämnda befogenhet, varde uppgift lämnad jämväl å hans fullständiga namn och hemvist.

Afgår likvidator eller suppleant eller utses ny sådan eller sker ändring i fråga om rätten att teckna kassans firma, skall ock därom anmälan för registrering ofördröjligen göras af likvidatorerna.

Vid anmälan, att likvidator eller suppleant utsetts, skall fogas styrkt afskrift af protokoll eller annan handling, som bestyrker anmälan's riktighet.

69 §.

Då likvidatorer utsetts, göre styrelsen ofördröjligen redo för sin förvaltning under den tid, för hvilken densamma ej förut blifvit granskad.

Styrelsens redovisning skall af likvidatorerna ofördröjligen öfverlämnas till revisorerna, som hafva att granska densamma och däröfver inom fyra veckor afgifva skriftlig berättelse. Redovisningen jämte revisorernas berättelse framläggas af likvidatorerna, så snart ske kan, å sjukkassesammanträde; och skall å det sammanträde till behandling företagas frågan om beviljande af ansvarsfrihet åt styrelsen för den tid redovisningen omfattar. Om behandling af denna fråga samt om rätt att tala å styrelsens förvaltning äge hvad i 52, 54 och 56 §§ finnes stadgadt motsvarande tillämpning.

70 §.

Likvidatorerna åligger att ofördröjligen söka årsstämming å sjuk-kassans okända borgenärer samt att förteckna dess tillgångar och skulder.

I den mån sådant erfordras för likvidationens verkställande och så snart det utan uppenbar skada kan ske, skall sjukkassans egendom förvandlas i penningar.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

71 §.

Likvidatorerna äge ej utan särskildt, af sjukkassan erhållet bemyndigande afyttra dess fasta egendom annorledes än genom försäljning å offentlig auktion. Hafva likvidatorerna förordnats enligt 93 §, må ej heller lös egendom utan sjukkassans särskilda bemyndigande af dem försäljas på annat sätt än nu är sagdt; och må, innan beslutet om förordnandet vunnit laga kraft, likvidatorerna ej utan sjukkassans samtycke vidtaga några likvidationsåtgärder utan allenast taga sjukkassans egendom under vård och bevaka dess angelägenheter.

I öfrigt skall om likvidatorers befoogenhet att företräda sjukkassa och om deras rättigheter, så ock om deras skyldigheter gälla i tillämpliga delar hvad angående styrelse eller styrelseledamot i denna lag är stadgadt; dock att hvad i 32 § är stadgadt ej skall äga tillämpning å likvidatorer, som förordnats enligt 93 §.

72 §.

Skriftlig handling, som utfärdas för sjukkassa i likvidation, bör undertecknas med kassans firma med tillägg af orden »i likvidation». Vid firmateckning skola de, som teckna firman, äfven underskrifva sina namn.

Har under handlingen ej sjukkassans firma tecknats på sätt här-
ofvan är sagdt och framgår ej af handlingens innehåll såväl att den utfärdats å sjukkassans vägnar som ock att sjukkassan är i likvidation, vare de, som underskrifvit handlingen, ehvad densamma pröfvas vara för sjukkassan bindande eller ej, ansvariga för hvad genom handlingen må hafva slutits, en för alla och alla för en, såsom för egen skuld.

73 §.

Sedan den i årsstämningen utsatta inställelsedag är förbi och all veterlig gäld blifvit betald, skall stadgarnas bestämmelse angående förfarandet med sjukkassans behållna tillgångar vid dess upplösning gå i verkställighet. Är någon del af gälden tvistig eller icke förfallen och kan förty eller af annan orsak betalning ej ske, skola till samma gälds betalning erforderliga medel innehållas och beträffande återstoden verkställighet, som nyss nämnts, äga rum.

Ej må annorledes än nu är sagdt ifrågavarande bestämmelse i stadgarna gå i verkställighet. Sker det eller befinnas innehållna medel

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

ej lämna tillgång till gälds betalning, vare i händelse af sjukkassans oförmåga att fullgöra sina förbindelser den, som något uppburit, skyldig att återbära hvad han bekommit.

74 §.

Sedan likvidatorerna fullgjort sitt uppdrag, skola de, så snart ske kan, å sjukkassesammanträde framlägga redovisning för sin förvaltning

75 §.

Åtnöjes medlem ej med likvidatorernas redovisning, skall han genom stämning anhängiggöra sin talan hos domstol inom ett år från den dag, då redovisningen framlades å sjukkassesammanträde. Försummas det, hafve han förlorat sin talan.

76 §.

Då likvidatorerna å sjukkassesammanträde framlagt redovisning för sin förvaltning, anses sjukkassan upplöst; och skola likvidatorerna ofördröjligen därom göra anmälan för registrering.

Vid anmälan skall fogas bestyrkt afskrift af protokoll, som förts i ärendet, äfvensom bevis om dagen för årsstämmingens utfärdande.

77 §.

Så snart beslut, att sjukkassa skall träda i likvidation, blifvit slutligen gällande, upphör såväl skyldigheten att till kassan erlägga afgift eller uttaxeradt belopp som ock rätten att af kassan erhålla understöd, utom beträffande afgift, uttaxeradt belopp eller understöd, som förfallit till betalning, innan beslutet blef slutligen gällande.

78 §.

Afträdes sjukkassas egendom till konkurs, skall underrättelse om den offentliga stämningen samtidigt med kungörelsen därom genom rättens eller domarens försorg afsändas för registrering.

Var ej sjukkassan jämlikt slutligen gällande beslut i likvidation, då dess egendom afträddes till konkurs, upphör med den offentliga stäm-

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

ningens utfärdande för tiden, intill dess konkursen afslutats eller, där konkursen lämnat öfverskott, beslut enligt 79 § om verksamhetens fortsättande må hafva fattats, såväl skyldigheten att till kassan erlägga afgift eller uttaxerad belopp som ock rätten att af kassan erhålla understöd, utom beträffande afgift, uttaxerad belopp eller understöd, som förfallit till betalning, innan den offentliga stämningen utfärdades.

Under konkursen företrädes kassan såsom konkursgäldenär af styrelsen eller, där vid konkursens början sysslomän enligt 61 § eller likvidatorer varit utsedda, af dessa. Under konkursens fortgång må dock i behörig ordning kunna utses styrelse i stället för sysslomän, som förordnats enligt sistnämnda §, äfvensom utses nya styrelseledamöter eller nya likvidatorer.

79 §.

Finnes efter konkursens afslutande ej öfverskott, anses kassan upplöst, då konkursen afslutats. Det åligger dem, som under konkursen sist företrädt kassan såsom konkursgäldenär, att om kassans sålunda skedda upplösning ofördröjligen göra anmälan till registret.

Var sjukkassan ej i likvidation, då dess egendom afträdde till konkurs, och finnes efter konkursens afslutande öfverskott, skall å sjukkaessesammanträde, hvilket bör ofördröjligen utlysas af styrelsen, beslutas, huruvida kassan skall fortsätta sin verksamhet eller träda i likvidation. *Där sjukkassan träder i likvidation inom fyra veckor efter konkursens afslutande, äge i afseende å likvidationen ej tillämpning hvad i 70, 73 och 76 §§ är stadgadt om årsstämming.*

79 §.

Finnes efter konkursens afslutande ej öfverskott, anses kassan upplöst, då konkursen afslutats. Det åligger den, som under konkursen sist företrädt kassan såsom konkursgäldenär, att om kassans sålunda skedda upplösning ofördröjligen göra anmälan till registret.

Var sjukkassan ej i likvidation, då dess egendom afträdde till konkurs, och finnes efter konkursens afslutande öfverskott, skall å sjukkaessesammanträde, hvilket bör ofördröjligen utlysas af styrelsen, beslutas, huruvida kassan skall fortsätta sin verksamhet eller träda i likvidation.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

Om registrering och om tillsyn å sjukkassor.

80 §.

I denna lag föreskrifven registrering och tillsyn å sjukkassor handhafves af en för hela riket gemensam tillsynsmyndighet.

81 §.

Hos tillsynsmyndigheten skall föras sjukkasseregister för inskrifning af de uppgifter, hvilka enligt denna lag skola anmälas för registrering eller hvilkas intagande i registret eljest är eller varder föreskrifvet.

82 §.

Anmälan till registret skall göras skriftligen. Afämnas anmälan genom ombud eller insändes den med posten, skall underskriften vara styrkt af vittnen.

Då sjukkassas registrering sökes, skall hvarje styrelseledamot och suppleant, så ock i öfrigt enhvar, som, ensam eller gemensamt med annan, är berättigad att teckna sjukkassans firma, på samma gång egenhändigt inskrifva sin namnteckning i registret eller i särskildt bihang till detta, såframt ej namnteckningen förefinnes å anmälnings-skriften och blifvit af vittnen styrkt. På enahanda sätt skall förfaras, då anmälan sedermera sker därom, att styrelseledamot eller suppleant blifvit utsedd eller att eljest någon, ensam eller gemensamt med annan, blifvit berättigad att teckna firman.

83 §.

Hafva icke vid anmälan för registrering iakttagits de föreskrifter, som finnas för hvarje särskildt fall meddelade, eller finnes medlemsantalet icke tillräckligt för registrerings beviljande eller stadgarnas föreskrifter om, huru medel, som icke äro erforderliga för löpande utgifter, skola göras fruktbarande och säkerhetshandlingar förvaras, ej vara betryggande, eller pröfvas sjukkassas stadgar eller beslut, som anmäles för registrering, icke hafva tillkommit i föreskrifven ordning eller ej stå i öfverensstämmelse med föreskrifterna i denna lag eller eljest strida mot lag eller författning, skall registrering vägras.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

84 §.

Beviljas sjukkassas registrering, låte tillsynsmyndigheten i sjukkasseregistret införa:

1) dagen för stadgarnas antagande;

2) kassans firma;

3) den ort, där styrelsen har sitt säte;

4) hvarje styrelseledamots och suppleants samt, där eljest någon, ensam eller gemensamt med annan, är berättigad att teckna sjukkassans firma, dennes fullständiga namn och hemvist;

5) där befogenhet att teckna firman ej skall utöfvas allenast af styrelsen, hvilken eller hvilka, hvar för sig eller gemensamt, sådan befogenhet tillkommer;

6) huruvida kassan, där den bereder begravningshjälp, meddelar sådant understöd till högre belopp än tvåhundra kronor;

7) huruvida uttaxering å medlemmarna skall kunna äga rum;

8) det sätt, hvarpå kallelse till sjukkassesammanträde skall ske och andra meddelanden bringas till medlemmarnas kännedom, äfvensom den tid före sammanträde, då föreskrifna kallelseåtgärder senast skola vara vidtagna.

Det ena exemplaret af stadgarna skall förses med bevis om registreringen och återställas till sökanden.

(Utskottets förslag:)

84 §.

Beviljas sjukkassas registrering, låte tillsynsmyndigheten i sjukkasseregistret införa:

1) dagen för stadgarnas antagande;

2) kassans firma;

3) den ort, där styrelsen har sitt säte;

4) hvarje styrelseledamots och suppleants samt, där eljest någon, ensam eller gemensamt med annan, är berättigad att teckna sjukkassans firma, dennes fullständiga namn och hemvist;

5) där befogenhet att teckna firman ej skall utöfvas allenast af styrelsen, hvilken eller hvilka, hvar för sig eller gemensamt, sådan befogenhet tillkommer;

6) huruvida uttaxering å medlemmarna skall kunna äga rum;

7) det sätt, hvarpå kallelse till sjukkassesammanträde skall ske och andra meddelanden bringas till medlemmarnas kännedom, äfvensom den tid före sammanträde, då föreskrifna kallelseåtgärder senast skola vara vidtagna.

Det ena exemplaret af stadgarna skall förses med bevis om registreringen och återställas till sökanden.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

85 §.

Anmäles ändring i förhållande, hvarom inskrifning i registret skett, skall den ändring, där registrering beviljas, anmärkas i registret.

Registreras ändring i sjukkassas stadgar, skall ena exemplaret af det protokoll, som innehåller beslutet om ändringen, till sökanden återställas, försedt med bevis om registreringen.

Sker ändring i sjukkassas firma, skall ny fullständig inskrifning i registret göras.

86 §.

En samling af hvad i sjukkasseregistret införes med undantag af underrättelse om konkurs, hvarom förmäles i 78 §, skall genom det allmännas försorg efter hand befordras till trycket och förses med register för hvarje år.

I den mån nämnda samling tryckes skall den öfversändas till hvarje domstol och öfverexekutor.

Anmälningsskrifter med därvid fogade handlingar skola, särskildt för hvarje sjukkassa, förvaras såsom bilagor till sjukkasseregistret.

87 §.

Företer sjukkassas registrerade firma likhet med en i *föreningsregister, sjukkasseregistret eller försäkringsregistret* tidigare införd firma, och lider därigenom innehafvaren af sistnämnda firma förfång, äge domstol på talan af denne förbjuda sjukkassan att efter viss tid begagna förstnämnda firma äfvensom ålägga sjukkassan det skadestånd, som pröfvas skäligt.

87 §.

Företer sjukkassas registrerade firma likhet med en i *förenings-, sjukkasse- eller försäkringsregister* tidigare införd firma, och lider därigenom innehafvaren af sistnämnda firma förfång, äge domstol på talan af denne förbjuda sjukkassan att efter viss tid begagna förstnämnda firma äfvensom ålägga sjukkassan det skadestånd, som pröfvas skäligt.

Menar någon eljest, att en i sjukkasseregister verkställd inskrifning länder honom till förfång, må talan om registreringens upphäfvande samt om skadestånd föras vid domstol.

(Kungl. Majts förslag:)

(Utskottets förslag:)

88 §.

Har genom laga kraft ägande dom blifvit förklaradt, att en i *sjukkasseregistret införd firma ej vidare må begagnas*, eller att beslut, som registrerats, är ogiltigt, eller att eljest visst förhållande, hvarom inskrifning skett, ej föreligger, skall på ansökning af någondera parten anteckning därom göras i registret.

Varder, sedan i sjukkasseregistret gjorts anteckning om sjukkassas konkurs, af öfverrätt förklaradt, att offentlig stämning ej bort utfärdas, skall anteckningen på därom gjord begäran afföras ur registret.

89 §.

Mot den, som *från registret* inhämtat kännedom om visst förhållande, kan ändring i samma förhållande icke med laga verkan åberopas, med mindre han visas hafva ägt vetskap om ändringen.

88 §.

Har genom laga kraft ägande dom blifvit förklaradt, att en i *sjukkasseregister gjord inskrifning ej bort ske*, eller att beslut, som registrerats, är ogiltigt, eller att eljest visst förhållande, hvarom inskrifning skett, ej föreligger, skall på begäran af någondera parten anteckning därom göras i registret.

Varder, sedan i sjukkasseregistret gjorts anteckning om sjukkassas konkurs, af öfverrätt förklaradt, att offentlig stämning ej bort utfärdas, skall anteckningen på därom gjord ansökning afföras ur registret.

89 §.

Mot den, som inhämtat kännedom om *hvad registret beträffande* visst förhållande *innehåller å den tid, hvarom fråga är*, kan ändring i samma förhållande icke med laga verkan åberopas, med mindre han visas hafva ägt vetskap om ändringen.

90 §.

Företer den, som inför domstol, Konungens befallningshafvande eller öfverexekutor företräder sjukkassa, bevis hvaraf framgår, att han den dag, beviset utfärdades, enligt sjukkasseregistret var behörig att företräda sjukkassan, och är det bevis ej äldre än ett år, åligger det myndigheten att ur den i 86 § omförmälda tryckta samling inhämta upplysning, huruvida förändring beträffande behörigheten ägt rum. Hvad i sådant afseende nyssnämnda samling i den mån den kommit myn-

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

digheten tillhanda utvisar skall för myndigheten äga vitsord, där ej annat förhållande visas vara för handen.

91 §.

Det åligger sjukkassas styrelse att för hvarje räkenskapsår inom två månader från det revisorernas berättelse framlades å sjukkassesammanträde till tillsynsmyndigheten ingifva:

1) styrelsens och revisorernas berättelser samt styrkt afskrift af protokoll, upptagande de å sjukkassesammanträde i anledning af nämnda handlingar fattade beslut;

2) en i enlighet med fastställt formulär upprättad och af styrelsen underskrifven statistisk redogörelse rörande kassan och dess verksamhet under året.

Finner tillsynsmyndigheten nödigt att infordra ytterligare upplysningar, skola sådana ofördröjligen lämnas af styrelsen.

Sjukkassas styrelse vare pliktig ej mindre att när som helst bereda tillsynsmyndigheten eller dess ombud tillfälle att inventera kassans medel samt att granska kassans räkenskaper och öfriga handlingar än äfven att lämna dem tillträde till sjukkassesammanträde.

92 §.

92 §.

Nedgår antalet medlemmar af sjukkassa under etthundra eller, där kassan registrerats med mindre antal medlemmar, under tjugufem, åligger det styrelsen att ofördröjligen därom göra anmälan hos tillsynsmyndigheten. I anledning af anmälan, som afser förstnämnda fall, har tillsynsmyndigheten att, så snart ske kan, meddela beslut, huruvida det må vara sjukkassan medgifvet att med mindre medlemsantal än etthundra fortsätta sin verksamhet. Har sådant medgifvande lämnats och nedgår seder-

Nedgår antalet medlemmar af sjukkassa under etthundra eller, där kassan registrerats med mindre antal medlemmar, under tjugufem, åligger det styrelsen att ofördröjligen därom göra anmälan hos tillsynsmyndigheten. I anledning af anmälan, som afser förstnämnda fall, har tillsynsmyndigheten att, så snart ske kan, meddela beslut, huruvida det må vara sjukkassan medgifvet att med mindre medlemsantal än etthundra fortsätta sin verksamhet. Har sådant medgifvande lämnats och nedgår seder-

(Kungl. Maj:ts förslag:)

mera medlemsantalet under tjugufem, skall anmälan därom af styrelsen ofördröjligen göras hos tillsynsmyndigheten.

Har i fall, då begrafningshjälp för medlem af sjukkassa eller klass i sjukkassa utfästs till högre belopp än tvåhundra kronor, antalet begrafningshjälpförsäkrade medlemmar af kassan eller klassen nedgått till tvåhundra eller därunder, eller har antalet medlemmar af klass, som skall meddela sjukhjälp eller bereda begrafningshjälp till belopp, ej öfverstigande tvåhundra kronor, nedgått under hvad, på sätt i 19 § sägs, är för meddelande af sjukhjälp eller utfästade af begrafningshjälp bestämdt, åligger det likaledes styrelsen att om förhållandet ofördröjligen göra anmälan hos tillsynsmyndigheten.

(Utskottets förslag:)

mera medlemsantalet under tjugufem, skall anmälan därom af styrelsen ofördröjligen göras af tillsynsmyndigheten.

Har i klassindelad sjukkassa antalet medlemmar af en klass nedgått under hvad, på sätt i 19 § sägs, är för meddelande af sjukhjälp eller utfästade af begrafningshjälp från klassen bestämdt, åligger det likaledes styrelsen att om förhållandet ofördröjligen göra anmälan hos tillsynsmyndigheten.

93 §.

Det tillkommer tillsynsmyndigheten att öfvervaka, att sjukkassas verksamhet står i öfverensstämmelse med denna lag och kassans stadgar äfvensom i öfrigt utöfvas på ändamålsenligt sätt; och har tillsynsmyndigheten jämväl att ej mindre i fråga om sjukkassas bildande och affattande af dess stadgar än äfven beträffande det lämpliga inrättandet af dess verksamhet tillhandagå med råd och upplysningar.

Finner tillsynsmyndigheten, att afvikelse från denna lag eller kassans stadgar förekommer eller att eljest anledning till anmärkning mot kassans verksamhet föreligger, äger tillsynsmyndigheten meddela kassan anvisning att vidtaga den åtgärd eller förändring af kassans verksamhet, som pröfvas erforderlig; och må tillsynsmyndigheten jämväl i anvisningen bestämma viss tid, inom hvilken anvisad åtgärd skall hafva vidtagits.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

Har anvisning enligt denna § eller 24 § meddelats af tillsynsmyndigheten och finnes sjukkassan icke tillbörligen ställa sig anvisningen till efterrättelse, äger tillsynsmyndigheten hos rätten eller domaren göra ansökning om åläggande för kassan att träda i likvidation. Har sådan ansökning gjorts, skall rörande kungörelse om ansökningen och förordnande af sysslomän samt angående underrättelse om sådant förordnande för registrering gälla hvad i 61 § är föreskrifvet. Styrker ej kassan å den utsatta tiden, att meddelad anvisning behörigen efterkommits, förklare rätten, att kassan skall träda i likvidation, och förordne en eller flera likvidatorer att verkställa densamma.

94 §.

Om tillsynsmyndighetens beslut i ärende, som icke afser registrering, så ock om beslut, hvarigenom registrering vägrats, skall skriftlig underrättelse ofördröjligen öfverlämnas eller med allmänna posten försändas till någon, hvilken äger företräda sjukkassan. Innefattar beslutet afgörande af tvist, hvarom i 14 § sägs, eller anvisning enligt 24 eller 93 §§, eller har genom beslutet af sjukkassa gjord ansökning afslagits, eller *medgifvande*, som med stöd af 16 eller 25 §§ eller 116 § 2 mom. lämnats, eller *blifvit återkalladt* eller registrering af anmäldt förhållande vägrats, skola i underrättelsen om beslutet skälen därför angifvas.

Är sjukkassa eller annan, som enligt denna lag i ärende angående kassan gjort framställning hos tillsynsmyndigheten, missnöjd med tillsynsmyndighetens beslut, må, vid talans förlust, besvär öfver be-

94 §.

Om tillsynsmyndighetens beslut i ärende, som icke afser registrering, så ock om beslut, hvarigenom registrering vägrats, skall skriftlig underrättelse ofördröjligen öfverlämnas eller med allmänna posten försändas till någon, hvilken äger företräda sjukkassan. Innefattar beslutet afgörande af tvist, hvarom i 14 § sägs, eller anvisning enligt 24 eller 93 §§, eller har genom beslutet af sjukkassa gjord ansökning afslagits, eller med stöd af 25 § lämnadt *medgifvande återkallats* eller registrering af anmäldt förhållande vägrats, skola i underrättelsen om beslutet skälen därför angifvas.

Är sjukkassa eller annan, som enligt denna lag i ärende angående kassan gjort framställning hos tillsynsmyndigheten, missnöjd med tillsynsmyndighetens beslut, må, vid talans förlust, besvär öfver be-

(Kungl. Maj:ts förslag:)

slutet hos Konungen anföras, där kassans styrelse har sitt säte å ort inom Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands eller Västernorrlands län, före klockan tolf å fyrtiofemte dagen och, där styrelsen har sitt säte å ort inom annan del af riket, före klockan tolf å trettionde dagen från beslutets dag.

(Utskottets förslag:)

slutet hos Konungen anföras, där kassans styrelse har sitt säte å ort inom Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands eller Västernorrlands län, före klockan tolf å fyrtiofemte dagen och, där styrelsen har sitt säte å ort inom annan del af riket, före klockan tolf å trettionde dagen från beslutets dag.

95 §.

Närmare föreskrifter om tillsynsmyndighetens organisation samt om sjukkasseregistrets förande och tillsynsmyndighetens verksamhet i öfrigt äfvensom angående tid och sätt för utgifvande af den i 86 § omnämnda samling och dess öfversändande till vissa myndigheter meddelas af Konungen.

96 §.

I enlighet med bestämmelser, som Konungen meddelar, skall utses en sjukkassenämnd, bestående af medlemmar af sjukkassor eller ledamöter af deras eller fortsättningskassors styrelser, hvilken nämnd äger att årligen sammanträda inför tillsynsmyndigheten för samråd med denna myndighet i sjukkasseväsendet rörande angelägenheter.

Straffbestämmelser.

97 §.

Med böter från och med tjugufem till och med ettusen kronor straffes

1) styrelseledamot eller annan, som vid anmälan för registrering mot bättre vetande meddelar oriktig uppgift;

2) styrelseledamot eller likvidator, där han mot bättre vetande i handling, som framlägges å sjukkassesammanträde, rörande sjukkassans angelägenheter meddelar oriktig uppgift;

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

3) styrelseledamot, hvilken använder någon sjukkassans tillgång för ändamål, som, efter hvad han inser, är ett annat än det, för hvilket samma tillgång är afsedd;

4) revisor, där han i berättelse eller annan handling, som framlägges å sjukkassesammanträde, mot bättre vetaude lämnar oriktig uppgift rörande sjukkassans angelägenheter eller uppsåtligen underlåter att göra anmärkning mot dylik uppgift i handling, som af honom granskats.

Ej må straff, som ofvan är stadgadt, ådömas, där förseelsen enligt allmänna strafflagen bör beläggas med strängare straff.

98 §.

Åsidosättes föreskrift, som är meddelad i 24 § första stycket, 38 §, 46 § första stycket, 48 § sista stycket, 59 § första stycket, 79 § första stycket eller 91 § eller försummas anmälan, som är föreskrifven i 92 §, straffes den försumlige med böter från och med fem till och med trehundra kronor.

Samma lag vare om likvidator, som ej fullgör hvad honom enligt 68 §, 69 § andra stycket eller 76 § åligger.

Förseelse mot 46 § första stycket, 48 § sista stycket eller 69 § andra stycket må åtalas allenast af målsägande; och skall härvid såsom målsägande anses såväl sjukkassan som hvarje medlem däraf.

99 §.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skall förvandling ske enligt allmänna strafflagen.

Särskilda bestämmelser.

100 §.

Rätt till understöd från sjukkassa kan icke öfverlätas och må förty ej tagas i mät för gäld.

101 §.

Sjukkasemedlemmar, som genom att öfverträda denna lag eller kassans stadgar tillskynda kassan skada, svare för skadan, en för alla och alla för en.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

Öfverträda styrelseledamöter, likvidatorer eller medlemmar denna lag eller kassans stadgar och tillskyndas tredje man därigenom skada, vare de, som låtit sådant komma sig till last, ansvariga för skadan, en för alla och alla för en.

102 §.

Sjukkassa vare uti de mål, för hvilka ej annorlunda genom lag stadgas, lydande under allmän underrätt i den ort, där styrelsen enligt stadgarna har sitt säte.

103 §.

Försummelse att enligt bestämmelse i denna lag göra anmälan för registrering skall åtalas vid allmän underrätt i den ort, där sjukkassans styrelse enligt stadgarna har sitt säte.

104 §.

Innehålla sjukkassas stadgar förbehåll, att tvister mellan kassan och styrelsen eller ledamot däraf eller medlem af kassan skola hänskjutas till afgörande af en eller flera skiljemän, äge det förbehåll samma verkan, som tillkommer skiljeaftal; och gälle om påkallande af förbehållets tillämpning hvad om stämning i 41 § finnes stadgadt.

2 kap. Om oregistrerade sjukkassor.

105 §.

Sjukkassa, hvilken ej blifvit registrerad enligt denna lag, kan ej förvärfva fast egendom, ej heller inför domstol eller annan myndighet göra fordran eller annan rättighet gällande.

106 §.

Handla ledamöter af styrelsen för sjukkassa, som icke blifvit registrerad enligt denna lag, eller medlemmar af kassan eller andra å kassans vägnar, svare de, som i åtgärden eller beslut därom deltagit,

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

för uppkommande förbindelser såsom för annan sin gäld, en för alla och alla för en.

3 kap. Om fortsättningskassor.

107 §.

Medlemskap i fortsättningskassa kan, där icke kassans stadgar bestämma annorlunda, förvärfvas såväl af sjukhjälpsförsäkrade medlemmar af sjukkassa, som anslutit sig till fortsättningskassan, som äfven af sjukhjälpsförsäkrade medlemmar af annan sjukkassa.

Sjukkassa, som är ansluten till fortsättningskassa, är på grund däraf pliktig att utöfva nödig sjukkontroll och uppbära medlemsbidrag för fortsättningskassans räkning äfvensom att i öfrigt på sätt, som i fortsättningskassans stadgar må vara föreskrifvet, tillhandagå fortsättningskassan vid åtgärder i dess förvaltning.

Ej vare sjukkassa förment att samtidigt vara ansluten till mer än en fortsättningskassa.

108 §.

Fortsättningskassa må ej registreras, med mindre dess medlemsantal uppgår till femhundra. Därest särskilda omständigheter därtill föranleda, kan registrering beviljas jämväl fortsättningskassa med lägre antal medlemmar än nyss nämnts, dock ej under tvåhundra.

109 §.

Sjukkassa må ej åtaga sig att ansvara för gäldandet af bidrag, som skola erläggas till fortsättningskassan af de sjukkassans medlemmar, hvilka äro medlemmar af fortsättningskassan.

Af anslutning till fortsättningskassa föranledda kostnader för sjuk-

109 §.

Sjukkassa må ej åtaga sig att ansvara för gäldandet af bidrag, som skola erläggas till fortsättningskassan af de sjukkassans medlemmar, hvilka äro medlemmar af fortsättningskassan.

Af anslutning till fortsättningskassa föranledda kostnader för sjuk-

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

kassa skola anses såsom förvaltningskostnader och, hvad angår sjuk-kassa, som meddelar högre begravningshjälp än tvåhundra kronor, såsom förvaltningskostnader för kassans sjukhjälpverksamhet.

kassa skola anses såsom förvaltningskostnader.

110 §.

Firma, som fortsättningskassa antager, skall utmärka, att kassan är fortsättningskassa.

111 §.

Fortsättningskassa må ej meddela sjukhjälp åt annan än medlem. Fortsättningskassa är pliktig att bereda enhver medlem sjukhjälp för den tid, som erfordras, för att han skall äga att för hvarje tidsperiod af tolf månader bekomma sjukhjälp från sjuk-kassa, som han tillhör, och fortsättningskassan för tillhoppa etthundraåttio dagar. Dock må i stadgarna bestämmas, att, där en sjukdom ensam eller i förening med annan, som inträffat medan i följd af den förra väsentlig nedsättning af arbetsförmågan ännu förefanns, redan föranledt meddelande af sjukhjälp från sjuk-kassa och fortsättningskassan för tid, ej understigande etthundraåttio dagar, ytterligare sjukhjälp från fortsättningskassan ej skall utgå för nämnda sjukdomar.

112 §.

Särskild klass inom fortsättningskassa må icke meddela sjukhjälp, med mindre antalet medlemmar i klassen uppgår till etthundra; dock må, äfven efter det medlemsantalet nedgått under hvad nu nämnts, sjukhjälp fortfarande tilldelas dem, som voro medlemmar i klassen, medan dess medlemsantal ännu utgjorde minst etthundra.

113 §.

Nedgår antalet medlemmar i fortsättningskassa under femhundra eller, om kassan registrerats med mindre antal medlemmar, under tvåhundra, eller nedgår medlemsantalet i klass inom fortsättningskassa under etthundra, åligger det styrelsen att ofördröjligen om förhållandet

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

göra anmälan hos tillsynsmyndigheten. I anledning af anmälan, som afser förstnämnda fall, har tillsynsmyndigheten att, så snart ske kan, meddela beslut, huruvida det må vara fortsättningskassan medgifvet att med mindre medlemsantal än femhundra fortsätta sin verksamhet. Har sådant medgifvande lämnats och nedgår sedermera medlemsantalet under tvåhundra, skall anmälan därom af styrelsen ofördröjligen göras hos tillsynsmyndigheten.

Åsidosättes i denna § stadgad skyldighet att göra anmälan, straffes den försumlige med böter från och med fem till och med trehundra kronor.

114 §.

Fortsättningskassa skall träda i likvidation,

1) då medlemsantalet, där det vid registreringen utgjorde femhundra eller mera, nedgått under femhundra och tillsynsmyndigheten enligt meddeladt beslut funnit det icke kunna medgifvas kassan att med mindre medlemsantal än femhundra fortsätta sin verksamhet samt sistnämnda tal icke åter uppnåtts inom tre månader;

2) då medlemsantalet, där tillsynsmyndigheten funnit skäligt lämna sådant medgifvande, som nyss angifvits, eller kassan registrerats med mindre antal medlemmar än femhundra, nedgått under tvåhundra och detta tal ej åter uppnåtts inom tre månader;

3) då förhållande inträffat, på grund hvaraf enligt bestämmelse i stadgarna kassan skall upphöra med sin verksamhet.

115 §.

Så vidt ej annat framgår af hvad ofvan i detta kapitel är stadgadt, skola de med afseende å sjuk-kassa gifna bestämmelser i tillämpliga delar gälla jämväl beträffande fortsättningskassa.

4 kap. Öfvergångsbestämmelser.

116 §.

116 §.

Mom. 1. Sökes registrering af sjuk-kassa eller fortsättnings-kassa, som utöfvat verksamhet innan denna lag trädte i kraft, skall vid

Mom. 1. Sökes registrering af sjuk-kassa eller fortsättningskassa, som utöfvat verksamhet innan denna lag trädte i kraft, skall vid ansök-

(Kungl. Maj:ts förslag:)

ansökningen fogas dels, därest kassan ej är registrerad enligt lagen om sjukkassor den 30 oktober 1891, de i 5 § 2 mom. angifna handlingar eller, där kassan är registrerad enligt nämnda lag, de i sagda mom. vid 1) och 2) omförmälda handlingar, dels ock redogörelse för kassans tillgångar och skulder *äfvensom, där kassan skall meddela begrafningshjälp till högre belopp än tvåhundra kronor, uppgift angående hvilka tillgångar, enligt beslut å sammanträde eller annorledes gifven bestämmelse, äro afsedda för kassans sjukhjälpsverksamhet och hvilka för dess begravningshjälpverksamhet, så ock hvilka skulder skola räknas belasta hvardera af nämnda verksamhetsgrenar.* Anser tillsynsmyndigheten ytterligare upplysningar angående kassans verksamhet eller dess medlemmar erforderliga, skola sådana på anmodan ofördröjligen meddelas af kassans styrelse.

Är kassan registrerad enligt lagen den 30 oktober 1891, skall i ansökningen uppgifvas, utöfver hvad i 5 § 1 mom. stadgas, jämväl hos hvilken myndighet kassans registrering skett.

Åsidosättes i denna § stadgad skyldighet att meddela upplysningar, straffes den försumlige med böter från och med fem till och med trehundra kronor.

Mom. 2. Sökes registrering af sjukkassa, hvilken utöfvat verksamhet

(Utskottets förslag:)

ningen fogas dels, därest kassan ej är registrerad enligt lagen om sjukkassor den 30 oktober 1891, de i 5 § 2 mom. angifna handlingar eller, där kassan är registrerad enligt nämnda lag, de i sagda mom. vid 1) och 2) omförmälda handlingar, dels ock redogörelse för kassans tillgångar och skulder. Anser tillsynsmyndigheten ytterligare upplysningar angående kassans verksamhet eller dess medlemmar erforderliga, skola sådana på anmodan ofördröjligen meddelas af kassans styrelse.

Är kassan registrerad enligt lagen den 30 oktober 1891, skall i ansökningen uppgifvas, utöfver hvad i 5 § 1 mom. stadgas, jämväl hos hvilken myndighet kassans registrering skett.

Åsidosättes i denna § stadgad skyldighet att meddela upplysningar, straffes den försumlige med böter från och med fem till och med trehundra kronor.

(Kungl Maj:ts förslag:)

innan denna lag trädte i kraft och som utfäst begravningshjälp till högre belopp än tvåhundra kronor, äge på tillika därom gjord ansökning tillsynsmyndigheten, änskönt kassans medlemsantal ej öfverstiger tvåhundra, med hänsyn till föreliggande särskilda omständigheter medgifva, att kassan må utan afseende å hvad i första punkten af 16 § andra stycket stadgas, utfästa begravningshjälp till belopp, öfverstigande tvåhundra kronor. Dylikt medgifvande må af tillkynsmyndigheten återkallas, när helst skäl därtill föreligger.

Mom. 3. Varder sjuk-kassa eller fortsättningskassa, som är registrerad enligt lagen den 30 oktober 1891, registrerad enligt denna lag, skall underrättelse om den nya registreringen af tillsynsmyndigheten ofördröjligen meddelas den myndighet, hos hvilken den förra registreringen skett; och varde kassan afförd ur det hos sistnämnda myndighet förda register öfver sjuk-kassor.

Mom. 4. Är någon vid den tid, då en enligt lagen den 30 oktober 1891 registrerad sjuk-kassa varder registrerad enligt denna lag, medlem af kassan allenast för beredande af begravningshjälp, och har han, där han inträdt i kassan uteslutande för nämnda ändamål, vunnit inträde före denna lags utfärdande, eller har han, där inträdet skett såväl för erhållande af sjuk-

(Utskottets förslag:)

Mom. 2. Varder sjuk-kassa eller fortsättningskassa, som är registrerad enligt lagen den 30 oktober 1891, registrerad enligt denna lag, skall underrättelse om den nya registreringen af tillsynsmyndigheten ofördröjligen meddelas den myndighet, hos hvilken den förra registreringen skett; och varde kassan afförd ur det hos sistnämnda myndighet förda register öfver sjuk-kassor.

Mom. 3. Är någon vid den tid, då en enligt lagen den 30 oktober 1891 registrerad sjuk-kassa varder registrerad enligt denna lag, medlem af kassan allenast för beredande af begravningshjälp, och har han, där han inträdt i kassan uteslutande för nämnda ändamål, vunnit inträde före denna lags utfärdande, eller har han, där inträdet skett såväl för erhållande af sjukhjälp som för

(Kungl. Maj:ts förslag:)

hjälp som för beredande af begrafningshjälp, på grund af åtnjuten sjukhjälp förlorat rätt att från kassan bekomma ytterligare sådant understöd, vare han, utan hinder af hvad i 9 § första punkten stadgas, berättigad att allenast för beredande af begrafningshjälp kvarstå i kassan, jämväl sedan densamma blifvit registrerad enligt denna lag.

Är någon vid tiden för denna lags utfärdande medlem af särskilda registrerade sjukkassor, äge han utan hinder af bestämmelsen i första punkten af 12 § första stycket kvarstå i dessa kassor, jämväl sedan desamma blifvit registrerade enligt denna lag. Afflyttar den, hvilken sålunda kvarstår i skilda kassor, från verksamhetsområdet för någon af kassorna till ort, som ligger inom området såväl för kassa, hvilken den flyttande tillhör, som för annan kassa, vare den förra af sistnämnda kassor pliktig utöfva den i 14 § omförmälda sjukkontroll.

(Utskottets förslag:)

beredande af begrafningshjälp, på grund af åtnjuten sjukhjälp förlorat rätt att från kassan bekomma ytterligare sådant understöd, vare han, utan hinder af hvad i 9 § första punkten stadgas, berättigad att allenast för beredande af begrafningshjälp kvarstå i kassan, jämväl sedan densamma blifvit registrerad enligt denna lag.

Är någon vid tiden för denna lags utfärdande medlem af särskilda registrerade sjukkassor, äge han utan hinder af bestämmelsen i första punkten af 12 § första stycket kvarstå i dessa kassor, jämväl sedan desamma blifvit registrerade enligt denna lag. Afflyttar den, hvilken sålunda kvarstår i skilda kassor, från verksamhetsområdet för någon af kassorna till ort, som ligger inom området såväl för kassa, hvilken den flyttande tillhör, som för annan kassa, vare den förra af sistnämnda kassor pliktig utöfva den i 14 § omförmälda sjukkontroll.

117 §.

Mom. 1. Bereder en vid tiden för denna lags utfärdande enligt lagen den 30 oktober 1891 registrerad sjukkassa jämlikt sina vid nämnda tid gällande stadgar begrafningshjälp till belopp öfverstigande tvåhundra men ej femhundra kronor, vare den kassa, utan hinder af det i 2 § först gifna förbud, berättigad

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

att, jämväl sedan densamma registrerats enligt denna lag, meddela begrafningshjälp till belopp, som nyss nämnts, i anledning af sådan medlems frånfälle, som var tillförsäkrad dylik begrafningshjälp redan vid tiden för denna lags utfärdande.

Mom. 2. Afser sjukkassa, som omförmäles i 1 mom., att begagna sig af där nämnda rättighet, varde sådant tillkännagifvet i ansökningen om kassans registrering enligt denna lag; och skola i ty fall för kassan gälla, utöfver hvad i denna lag om sjukkassa i allmänhet stadgas, följande särskilda bestämmelser:

1:o. Vid ansökningen om kassans registrering skall fogas dels redogörelse för hvilka tillgångar, enligt beslut å sjukkassesammanträde eller annorledes gifven bestämmelse, äro afsedda för kassans sjukhjälpsverksamhet och hvilka för dess begrafningshjälpsverksamhet, så ock hvilka skulder skola räknas belasta hvardera af nämnda verksamhetsgrenar, dels äfven uppgift angående hvilka kassans medlemmar vid tiden för denna lags utfärdande voro tillförsäkrade högre begrafningshjälp än tvåhundra kronor.

Nu nämnda handlingar skola vara till riktigheten styrkta med styrelseledamöternas egenhändiga, bevittnade namnunderskrifter.

2:o. Af kassan skola fasta afgifter upptagas särskildt för sjukhjälpsverksamheten och särskildt för begrafningshjälpsverksamheten.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Kassans för endera af nämnda verksamhetsgrenar bestämda inkomster må icke användas för den andra.

För hvardera verksamhetsgrenen skola hållas särskilda räkenskaper så förda, att utaf dem framgår, af hvilka tillgångar hvardera af de vid 3:o, här nedan omförmälda fonder består.

3:o. Hvad utaf de för kassans sjukhjälpsverksamhet bestämda inkomster och genom uttaxering erhållna medel enligt upprättadt bokslut återstår från det år, bokslutet afser, skall ingå till en sjukhjälpsfond. Motsvarande återstod utaf de för begravningshjälpsverksamheten bestämda inkomster och uttaxerade medel skall afsättas till en begravningshjälpsfond. Sjukhjälpsfondens kapital och afkastning må tagas i anspråk allenast för sjukhjälpsverksamheten samt begravningshjälpsfondens kapital och afkastning allenast för begravningshjälpsverksamheten.

4:o. Den, som mot kassan har fordran å sjukhjälp, äge ej rätt till betalning för denna fordran ur de för begravningshjälpsverksamheten bestämda tillgångar, och den, som har fordran å begravningshjälp, ej rätt till betalning ur de för sjukhjälpsverksamheten bestämda tillgångar.

5:o. Af anslutning till fortsättningskassa föranledda kostnader för kassan skola anses såsom förvaltningskostnader för kassans sjukhjälpsverksamhet.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

117 §.

(Utskottets förslag:)

118 §.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1911, och upphörlagen om sjukkassor den 30 oktober 1891 vid samma tidpunkt att gälla; dock att, därest sjukkassa eller fortsättningskassa vid nämnda tid är registrerad enligt sistnämnda lag, densamma skall fortfara att gälla för kassan, intill dess kassan blifvit registrerad enligt denna lag, likväl ej längre än till utgången af femte året från det denna trädte i kraft.

Rättigheter och skyldigheter, hvilka uppkommit innan denna lag blifvit gällande för kassa, skola bedömas efter äldre lag, hvarvid dock skall gälla, att kassa, som ej registrerats enligt denna lag, icke må hos domstol eller annan myndighet göra rättighet, som ofvan nämnts, gällande, sedan denna lag vunnit tillämplighet å kassan.

2:o) att det i herr *Gibsons m. fl.* förevarande motion framställda yrkande icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

3:o) att de i herr *Hagbergs* ifrågavarande motioner gjorda yrkanden icke måtte vinna Riksdagens bifall; samt

4:o) att de i herrar *Johanssons* och *Tengdahls* förevarande motion framställda yrkanden måtte anses besvarade genom utskottets hemställan under 1:o).

Stockholm den 22 maj 1910.

På särskilda utskottets vägnar:

H. CAVALLI.

Reservationer.

Herr *Tengdahl* har begärdt få antecknadt, att han inom utskottet reserverat sig mot utskottets åtgärd att företaga justering af sitt utlåtande utan att detta dessförinnan förelegat i korrektur.

I anledning af *utskottets hemställan under 1:o* har herr *Gibson* anfört:

»Förutom att Kungl. Maj:ts proposition är utarbetad från socialt felaktiga synpunkter vidlåder densamma följande fel.

1:o. Kungl. Maj:t sammanför två i försäkringstekniskt afseende såvidt skilda saker som sjukförsäkring och lifförsäkring. Utskottet har häri verkställt en förbättring genom begravningshjälpens begränsning till 200 kronor. Men förhållandet mellan 90 öres sjukhjälp och 200 kronors begravningshjälp måste ännu betecknas som en disproportion, som kunnat undvikas om begravningshjälpen begränsats genom att fixera en gräns för förhållandet mellan begravningshjälpen och sjukhjälp per dag t. ex. till högst 50 gånger sjukhjälp per dag.

2:o. Kungl. Maj:t sammanblandar den privata understödsföreningsverksamheten med social försäkring. Detta fel har utskottet icke ansett sig kunna rätta.

Å ena sidan bör ganska stor rörelsefrihet lämnas för bildande af registrerade understödsföreningar, som enbart eller jämte andra understöd lämna sjukhjälp. Å andra sidan böra de kassor, som skola tjäna som organ uti socialförsäkringen bindas genom bestämmelser, hvarigenom de kunna fylla de kraf, som från social synpunkt måste ställas på desamma — Kungl. Maj:ts förslag uppdrager icke dessa tvänne så nödvändiga linjer utan sammanblandar dem — sålunda kringskärande den första gruppen genom en mängd för deras verksamhet ofta främmande, ja, rent hindrande materiella bestämmelser uti registreringsvillkoren, utan att lyckas pålägga tillfyllestgörande bestämmelser för de senare.

En lösning vore, att de förra inkomme under den nästa år väntade lagen om understödsföreningar, dit de emellertid ej kunna komma om föreliggande lagförslag i år antages, ty hvarje förening som lämnar sjukhjälp tvingas in under denna sjukkasselag och måste underordna sig dess materiella bestämmelser, om den vill vinna registrering.

Utskottet har icke kunnat biträda en sådan lösning, då denna betingar ett uppskof till nästa år.

En annan lösning vore att uti registreringsvillkoren uppehålla två linjer. Men gifvetvis har det varit omöjligt för utskottet, att, under den orimligt korta tid, som stått utskottet till buds, kunna utföra en så stor omarbetning af lagen.

Ett tredje sätt, ur omredigeringsynpunkt det enklaste, vore att öfverflytta hufvudmassan af de materiella bestämmelserna från registreringsvillkoren till villkoren för beviljande af statsanslag. Till dessa bestämmelser skulle då läggas dels de af kommerskollegium förordade dels en och annan bestämmelse som bör tillkomma ifall lagen skulle i icke allt för hög grad verka hindrande på införandet af en obligatorisk försäkring, men ett sådant ändringsförslag har icke vunnit utskottets beaktande.

3:o. Fortsättningssjukkassorna äro invaliditetssjukkassor och deras försäkringsteknik är till och med svårare än lifförsäkringens och borde hafva till och med strängare lagbestämmelser. Långt värre än bibehållandet af ett högre begravningsbelopp är införande af dessa fortsättningskassor under sjukkasselagen. Jag delar fullt ut kommerskollegii farhågor beträffande fortsättningskassorna »som rent af utgörande ett hinder för ett framtida rationellt ordnande af sjukkasseverksamheten» och att dessa sålunda ej böra vara föremål för statsunderstöd.

4:o. Kungl. Maj:t anser att statsanslag skall kunna beviljas till understödjande af hvarje medborgares sjukförsäkring oberoende af om han är förmögen eller står existensminimum nära. Ingen undersökning har blifvit gjord för att utröna, i hvilka befolkningslager den nuvarande sjukkasserörelsen arbetar. Vid början af utskottets arbete beslöts att söka göra en mindre undersökning — men det befanns, att därtill skulle erfordras 14 dagar och en så lång tid stod icke utskottet till buds — men hur än förhållandet nu månne vara så ökas denna oegentlighet genom antagande af Kungl. Maj:ts propositioner. Såvidt mig är bekant har ingen annan stat ansett sina inkomster så rikliga att de lämna sina medborgare, rika som fattiga understöd till deras sjukförsäkring utan alltid begränsat dylikt understöd till de existensminimum närstående. I detta missförhållande har utskottet icke funnit anledning göra rättelse.

5:o. Kungl. Maj:t anlitar för understödjande af sjukkassorna i ganska stor utsträckning allmänna skattemedel. Uti statsverkspropositionen återfinnes ett för ändamålet från 500,000 till 1,000,000 kronor höjdt belopp. Detta belopp för 1911 torde näppeligen komma att räcka, men om så skulle vara torde för 1912 det dubbla vara erforderligt och

snart nog det tredubbla. Då nu sjukkassemlemmarna väl i hufvudsak torde tillhöra industriens och städernas befolkning, så synes det mig orimligt att till understödjande af denna befolknings sjukhjälp anlita äfven landtmännens skattemedel.

6:o. Lagförslaget tar ingen hänsyn till moderskapsförsäkringen. Denna måste blifva obligatorisk för att i någon mån blifva effektiv och den måste förläggas till sjukförsäkringen. Andra kammarens uttalande 1908, delvis biträdt af Första kammaren, talar i denna fråga ett tydligt språk, men som icke blifvit beaktadt i föreliggande förslag.

7:o. Lagförslaget tar icke sikte på en framtida öfvergång till obligatorisk försäkring.

Af sjukkasselagens 117 paragrafer är det endast ett fåtal som i egentlig mening röra sjukkasseeväsendet. Alla de öfriga äro gemensamma med föreningslagen. Faller denna i år, så bör gifvetvis icke sjukkasselagen i år antagas — ty man riskerar då att få olika bestämmelser i de olika föreningslagarne. Ytterligare skäl för uppskof är att till nästa år är att vänta en lag om understödsföreningar och den bör väl i hög grad vara samarbetad med en sjukkasselag.

För den, som anser, att den obligatoriska sjukförsäkringen är ett mål, till hvilket vi genom någon öfvergångsperiod skola arbeta oss fram, och att vi nu endast hafva att bygga en brygga dit, måste på grund af ofvan påpekade brister fordra uppskof på ett år för att få fram ett förbättradt lagförslag, så att bryggan verkligen tar landfäste på den obligatoriska försäkringens område.

Den knappa tiden för utskottets granskningsarbete och för riksdagens öfriga ledamöter att sätta sig in i en för socialförsäkringens och därmed för de djupare lagren af vårt folks utveckling så betydelsefull fråga bör, äfven det, vara anledning nog för ett uppskof med frågans afgörande.

För mig ställer sig frågan ännu enklare, ty jag anser hvarje öfvergångsskede till en obligatorisk försäkring endast vara ett försenande och försvårande af ej blott en rationell lösning af sjukförsäkringen utan därigenom äfven af öfriga delar af den sociala försäkringen.

På grund af hvad som anförts anser jag att utskottet vid denna punkt bort hafva yrkat,

att Kungl. Maj:ts proposition nr 204 med förslag till lag om sjukkassor icke måtte vinna Riksdagens bifall.»

Vidare hafva i anledning af utskottets hemställan under 1:o vid nedannämnda §§ anförts följande reservationer.

11 §.

Herr *Tengdahl* har anført:

»Efter sjukkasselagens antagande i nu föreslagna form får — från-
sedt förhållandena vid tiden för lagens utfärdande — ingen vara med-
lem af mer än en inregistrerad sjukkassa. Det gäller därför se till,
att ingen må kunna på lösa grunder tvingas ut ur en kassa, detta sär-
skildt vid en ålder, då han har svårt att få inträde i annan kassa.

Utskottet förordar — med någon förbättring af det kungliga för-
slaget — förbud mot att i sjukkassas stadgar bestämma rätt att ut-
sluta person, som tillhört kassa fem år *eller, där han uppnått fyrtiofem*
års ålder, två år, på grund däraf, att hans medlemskap i viss förening
eller annat samfund upphört eller att han lämnat visst yrke eller viss
anställning.

Då det ofta är ytterst svårt att erhålla inträde i kassa vid öfver
40 års ålder, har jag — i öfverenstämmelse med tankegången i min
och herr J. T. Johanssons motion — ansett sista meningen i 2:a stycket
af § 11, i hvad jag skiljer mig från utskottet, böra lyda:

Ej heller må (= utskottet) — — — — fem år
eller, där han uppnått *fyrtio* års ålder (= utskottet)
— — — —».

15 §.

Herr *Tengdahl* har anført:

»I enlighet med tankegången i min och herr J. T. Johanssons
motion har jag ansett, att utskottet bort — i likhet med kommers-
kollegium i dess utlåtande öfver lagförslaget — afstyrka bifall till mom.
8. Frågan om sjukunderstöd under de 60 första dagarna vid olycks-
fall hör uppenbarligen icke till denna lag, utan faller under frågan om
revision af olycksfallsersättningslagen.

Jag har alltså i utskottet hemställt:

att § 15, mom. 8, andra stycket skall utgå».

18 §.

Herr *Tengdahl* har anfört:

»Andra stycket i § 18 kan hänföra sig till olycksfallsersättning från annat håll. Men det kan ock syfta till annan »ersättning eller sjukvård» för vanlig sjukdom. I hvilketdera fallet som helst synes det vara olämpligt, att sjuk-kassa på grund af förmån, som måhända icke ens var känd för kassan vid personens i fråga inträde eller som rent af tillkommit senare, skall äga rätt att undandraga sig sin utfästa prestation.

Jag har därför, i öfverensstämmelse med min och herr J. T. Johanssons motion, yrkat i utskottet:

att § 18, 2:a stycket skall utgå».

108 §.

Herr *Tengdahl* har anfört:

»Jag anser bestämmelserna om medlemsantal för fortsättningskassorna genomgående otillfredsställande. Normalt minimum torde böra sättas tio gånger högre än för sjuk-kassa; likaså det eventuella lägre minimum på grund af särskilda omständigheter (se § 4). Likaså anser jag det nödvändigt stadga, att dessa kassor, som ha större behof af sakkunnig ledning, ha försäkringstekniskt bildade aktuarier. Jag föreslår därför följande lydelse af § 108:

Fortsättningskassa må ej registreras, med mindre dess medlemsantal uppgår till *ettusen*. Därest (= utskottet) — — — — ej under *tvåhundrafemtio*.

Fortsättningskassa är skyldig ha ett försäkringstekniskt biträde med den för lif-försäkringsaktuarie bestämda kompetens.»

113 §.

Herr *Tengdahl* har anfört:

»I öfverensstämmelse med yrkande under § 108 föreslås följande lydelse, i hvad jag skiljer mig från utskottet:

Nedgår antalet medlemmar i fortsättningskassa under *ettusen* eller — — — — under *tvåhundra-*

femtio — — — —. I anledning af anmälan — —
 — — med mindre medlemsantal än *ettusen* fortsätta
 — — — —. Har sådant medgifvande — — — —
 under *tvåhundrafemtio* — — — —.»

114 §.

Herr *Tengdahl* har anfört:

»Följande ändringar föreslås:

Fortsättningskassa — — — —.

1) då medlemsantalet, där det — — — — utgjorde *ettusen* — — — —, nedgått under *ettusen* och tillsynsmyndigheten — — — — mindre medlemsantal än *ettusen* fortsätta — — — —;

2) då medlemsantalet — — — — mindre antal medlemmar än *ettusen*, nedgått under *tvåhundrafemtio* — — — —.»

Med anledning af *utskottets hemställan under 2:o* har reservation anmälts

dels af herr *Gibson*, som anfört:

»På grund af de skäl, som anförts uti motion nr 306, anser jag, att utskottet borde hafva beslutat till Riksdagen hemställa

1:o) att Riksdagen måtte besluta aflåta en skrifvelse till Kungl. Maj:t med anhållan att Kungl. Maj:t täcktes låta utarbета och till Riksdagen framlägga lagförslag om en jämsides med den frivilliga sjuk-kasseverksamheten organiserad obligatorisk social sjukförsäkring;

2:o) att vid denna utredning måtte uppmärksammas sambandet mellan denna försäkring och olycksfallsförsäkringen samt invaliditets- och ålderdomsförsäkringen.»

och dels af herrar *Thylander* och *Tengdahl*, hvilka anfört:

»Undertecknade ha inom utskottet föreslagit följande:

att Riksdagen måtte besluta att i skrifvelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning snarast om möjligheten af införandet af obligatorisk sjukförsäkring.»